

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2009 RFSU

rfsu
Kongress i Malmö
8-10 maj 2009

RFSU Malmö 75 år

Att skapa förutsättningar för att förändra och förbättra människors liv har varit RFSU:s målsättning ända sedan starten 1933. RFSU är en politiskt och religiöst obunden ideell organisation med syfte att sprida en kunskapsbaserad och öppen syn på samlevnads- och sexualfrågor. Genom sexualupplysning, utbildning och opinionsbildning vill RFSU slå håll på fördomar, bota kunskapsbrist och öka den sexuella hälsan, i Sverige såväl som internationellt. RFSU har ett frihetsperspektiv och rättighetsperspektiv på sexualiteten som utgår från allas frihet att vara, frihet att välja och frihet att njuta. När du köper en produkt, är medlem, samarbetar eller stödjer RFSU:s arbete bidrar du till fortsatt förändring av människors liv.

INNEHÅLL

GAMLA MYTER UT OCH NYA ORD IN Lena Lennerhed, ordförande RFSU	2
RFSU ÄR EXPERTER PÅ SEXUALITET	4
RFSU-PRISSET TILL PIJA LINDENBAUM	6
SEXUALPOLITIK	7
SEXUALUPPLYSNING OCH FÖREBYGGANDE ARBETE	27
BEHANDLING OCH RÅDGIVNING	57
INERNATIONELLT SAMARBETE	69
GLOBALA RÄTTIGHETSFRÅGOR VIKTIGA Åsa Regnér, generalsekreterare RFSU	76
Faktaförteckning Lokala grupper, föreningar, direktanslutna etc, Remissvar, Brev, Publicerade debattartiklar, Pressmeddelanden, Medverkan i media, Teman Ottar Rapport, Utbildningar, föreläsningar, temadagar och studiebesök, Nätverk och referensgrupper, Publikationer	78
EKONOMISK REDOVISNING	100
FÖRBUNDSSTYRELSEN	102
BILDBYLINE	104

GAMLA MYTER UT OCH NYA ORD IN

Slidkransen! 2009 var ett år fyllt av seminarier, kampanjer och möten. Vi höll utbildningar, gjorde uttalanden och utredningar. Vi syntes och hördes i tidningar, radio och tv och på affischtavlor över stan. Vi drev fortsatt på om skolans sexualundervisning, uppmärksammade hbt-personers utsatta situation i Litauen och Uganda, kämpade för att SRHR – sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter – ska komma upp på agendan inom EU och för att mödradödligheten och de osäkra aborterna i världen ska minska.

Det var ett år rikt på händelser och aktiviteter. Och en av höjdpunkterna var *Slidkransen*, en skenbart liten och enkel skrift men med ett angeläget och anspråksfullt budskap: det finns ingen mödomshinna utan bara ett slemhinneveck som vi nu döper till slidkrans! Skriften *Slidkransen*, vilken finns att läsa på svenska, engelska, arabiska och sydkurdiska, är sexualupplysning och sexualpolitik i förening. Och det svenska språket fick ett nytt ord.

2009 var ett kongressår och för kongressvärden RFSU Malmö ett år då man firade 75-årsjubileum. Kongressledamöter hade intensiva förhandlingar i plenum och på påverkanstorg men spred också ut sig över Malmö med torgmöte och kanalfärd. Kongressen beslutade att barns sexualitet och hiv/STI ska vara fokusområden de närmaste två åren. RFSU-priset delades ut till författaren och tecknaren Pija Lindenbaum.

2009 var ett år då RFSU fortsatt växte. Lokala RFSU-föreningar och grupper startade i Dalarna, Västerås, Gävle och i Halland. Grön ungdom blev ny medlemsorganisation i RFSU. Det var också ett år då RFSU syntes i Almedalen, på Pride, Bok- och bibliotekmässan, HBTH-konferensen, Världsaidsdagen och på WAS, World Congress for Sexual Health, som hölls i juni i Göteborg med RFSU som medarrangör. Om allt detta och mycket mer kan du läsa i vår verksamhetsberättelse!

Lena Lennerhed, förbundsordförande

RFSU ÄR EXPERTER PÅ SEXUALITET

”Jag drömmer om den dag då alla barn som föds är välkomna, alla män och kvinnor är jämlika och sexualiteten ett uttryck för innerlighet, ömhet och njutning.” Orden kommer från Elise Ottesen-Jensen, som 1933 startade Riksförbundet för Sexuell Upplysning – RFSU. Rätten till abort och preventivmedel, sexualundervisning i skolorna och avkriminalisering av homosexuella var några av de frågor som ”Ottar” och hennes kollegor stred för. För att få pengar till den kontroversiella verksamheten började man sälja kondomer – och så fungerar det än idag, efter mer än 75 år. I början drev RFSU sin kamp för upplysning, rättvisa och förändring i stark motvind, men så småningom ledde arbetet till stora förändringar och till och med lagändringar.

RFSU är kondomer och andra produkter, sexualupplysning, opinionsbildning, sexualpolitik, klinik, informatörer i skolan och mycket mer. Vi är en partipolitiskt, fackligt och religiöst obunden ideell organisation som arbetar för en öppen och positiv syn på sex- och samlevnadsfrågor. Vi utgår från allas frihet att vara den man vill, att välja att leva som man vill och att njuta som man vill. Vi är övertygande om att sex och samlevnad är viktigt både för individen och samhället. Vi arbetar lokalt (till exempel med informatörer i skolan), nationellt (till exempel genom att påverka politiker) och internationellt (till exempel i form av utvecklingsprojekt i Afrika).

Till RFSU-kliniken vid Medborgarplatsen i centrala Stockholm kan man komma för provtagning och behandling av könssjukdomar, rådgivning och terapi. Här finns läkare, barnmorskor och psykoterapeuter, och ett nätverk av specialister är knutna till verksamheten. Vi tar emot cirka 9000 patienter per år och är en av de större mottagningarna i Sverige. RFSU-kliniken fungerar också som en professionell kunskapsbas för förbundet och RFSU AB. Kliniken har alltid varit tidig med att lyfta fram problemområden och utveckla metoder för bemötande och behandling. På 1970-talet var vi först med att jobba med våldtäktsdrabbade, på 2000-talet har vi bland annat arbetat med de psykologiska drivkrafterna bakom att köpa och sälja sex. När den offentliga vården tar över ansvaret för de områden och metoder som RFSU-kliniken uppmärksammat och utarbetat så tar vi oss an nya utmaningar.

På många platser i världen är tillgången till preventivmedel såväl som kunskapen om sexualitet mycket dålig. Särskilt fattiga, kvinnor, unga och homosexuella saknar makt och diskrimineras. Illegala aborter är vardag och sexualrådgivning och modern mödravård nästan obefintlig. Sedan 2008 är RFSU ramorganisation till Sida, vilket innebär ett mer långsiktigt samarbete för att förändra situationen i världens fattiga länder. Idag når vi fyra av sju världsdelar och driver samarbetsprojekt i Afrika, Asien och Sydamerika. Vi arbetar också för att påverka beslutsfattare, från kommunalpolitiker till FN-nivå.

RFSU är experter på sexualitet och har sedan länge vågat säga det ingen annan säger. En av våra viktigaste uppgifter är att sprida kunskap och en öppen syn på sexualfrågor. Det gör vi bland annat genom att utbilda medlemmar, undervisa lärare, påverka politiker, hålla kurser och informera ungdomar i skolan – och vi når nära en halv miljon människor varje år! Förutom faktakunskap är diskussioner och utrymme för egna reflektioner viktiga inslag i våra kurser och utbildningar. Sexualupplysning ska ske med allvar och respekt, men utgå från glädje och njutning. Den som har kunskap kan välja vad som är rätt för en själv.

RFSU-PRISER TILL PIJA LINDENBAUM

Varje år sedan i början på 90-talet delar RFSU:s förbundsstyrelse ut RFSU-priset. Priset ges till någon som i sin gärning verkat för en fördomsfri och bejakande syn på sexualitet. Antingen genom aktuell sexualpolitisk debatt, banbrytande forskning, kulturella insatser eller långvarigt socialt eller pedagogiskt arbete. Det består av 25 000 kronor och en specialdesignad kondomhållare i trä. Nominerar till RFSU-priset gör RFSU:s medlemmar.

RFSU-priset 2009 tilldelades författaren och tecknaren Pija Lindenbaum.

Motiveringen löd: "Pija Lindenbaums böcker för barn ger en lika eftertänksam som bejakande syn på kropp och identitet. Utan stora åthävor, och med ett alldeles underbart bildspråk, gör hon upp med könsroller och andra stereotyper utan att skriva någon på näsan.

Läsaren – ung som gammal – lämnas med en sprittande känsla av att "jag är okej, jag får vara precis som jag är".

SEXUALPOLITIK

SAKFRÅGOR

Under 2009 präglades RFSU:s sexualpolitiska arbete i stor utsträckning av Sveriges ordförandeskap i EU och valet till Europaparlamentet. RFSU arbetade tillsammans med andra svenska och europeiska partner för att sätta sexualpolitiska frågor på EU:s agenda. Det arbetades också mycket med att få in sex och samlevnad som ett obligatoriskt inslag i den nya lärarutbildningen, liksom att följa sexualbrottsutredningens arbete och andra aktuella utredningar.

VAL TILL EUROPAPARLAMENTET

Inför valet till Europaparlamentet i juni 2010 agerade RFSU för att göra sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter till valfrågor inför valet till Europaparlamentet i juni 2010. Bland annat publicerades en enkät om hur de svenska kandidaterna till parlamentet ställde sig till frågor som rör sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och i vilken utsträckning de var beredda att ta strid för frågorna. På många sätt var resultatet glädjande. Bland annat visade enkäten att trettionio av fyrtioen av partiernas toppkandidater ansåg att alla kvinnor i EU:s medlemsländer borde ha tillgång till säkra och lagliga aborter.

En av RFSU:s målgrupper vad gäller SRHR-frågor (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) är unga beslutsfattare. Unga beslutsfattare är företrädare för politiska ungdomsförbund och ungdomsorganisationer. RFSU genomförde som en av aktiviteterna i samband med valet att, tillsammans med RFSL (Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter) ungdom och LSU (samarbets- och intresseorganisationen för ungdomsorganisationer i Sverige), anordna en debatt mellan unga kandidater till EU-parlamentet för att ta reda på om SRHR-frågorna fanns med i deras kampanjer. Unga kandidater från Vänsterpartiet, Grön Ungdom, KDU (Kristdemokratiska Ungdomsförbundet) och CUF (Centerpartiets Ungdomsförbund) var på plats och debatterade.

HBT-PERSONERS RÄTTIGHETER I EUROPA

RFSU arbetade under året för antagandet av ett EU-direktiv mot diskriminering på grund av sexuell läggning. Direktivet skulle bland annat garantera att homo- och bisexuella inte skulle kunna diskrimineras på grund av sin sexuella läggning i sjukvården, inom utbildning och på bostadsmarknaden. Förslaget var både föremål för diskussion i Europaparlamentet och för förhandling mellan EU:s medlemsländer. Frågan diskuterades med svenska regeringens förhandlare i Bryssel och i Stockholm, med svenska och europeiska parlamentariker och i media. Förhandlingarna kommer att fortsätta under Spaniens ledning under 2010.

I Litauen kom under året flera skrämmande lagförslag som skulle allvarligt inskränka hbt-

personers rättigheter. RFSU agerade för att uppmärksamma svenska och europeiska politiker på hbt-personers utsatta situation i EU:s medlemsländer och bidrog starkt till att frågan uppmärksammades av svenska ministrar och i media under året.

SVERIGE ORDFÖRANDE I EU 1 JULI 2009-31 DECEMBER 2009

RFSU arbetade aktivt under det svenska ordförandeskapet i EU med att placera SRHR på agendan dels i det internationella utvecklingssamarbetet dels i den interna EU-politiken. RFSU deltog vid en rad större konferenser, bland annat om ungdomspolitik, våld i nära relationer och jämställdhet, arrangerade av Sverige i egenskap av EU-ordförande.

09-NÄTVERKET

Med anledning av ordförandeskapet var RFSU också aktivt i 09-nätverket som är ett nätverk av nio organisationer bildat för att driva SRHR-frågor under ordförandeskapet. 09-nätverket bildades i slutet av 2007 och har haft som mål att säkerställa att regeringen under det svenska ordförandeskapet skulle uppmärksamma EU:s roll för att säkra människors sexuella och reproduktiva hälsa oavsett kön och sexuell läggning – i och utanför Europa.

Självständigt och inom ramen av 09-nätverket arrangerade RFSU inför och under ordförandeskapets sex månader en rad aktiviteter, vilket har lett till att SRHR-frågorna har nått ut både externt och internt inom nätverkets organisationer. Vi lyckades etablera 09-nätverket och göra oss kända inom till exempel regeringskansliet, bland politiker, Sida och i organisationsvärlden.

Nätverket anordnade flera aktiviteter där ansvariga politiker, internationella gäster och representanter från våra organisationer medverkade. En serie frukostseminarier på Kulturhuset i Stockholm ägde rum. Man anordnade ett mingel på Almedalsveckan med ståuppkomikern Magnus Betnér. Man hade panelsamtal på Stockholm Pride. Ett seminarium på Bok- och biblioteksmässan. Två välbesökta seminarier på *European Development Days*, anordnat av svenska ordförandeskapet och Europeiska Kommissionen på Älvsjömässan i Stockholm. En halvdagskonferens om hbt-rättigheter och abort där jämställdhetsminister Nyamko Sabuni medverkade. 09-nätverket anordnade också ett seminarium med Kasha Nabagesera från hbt-organisationen FARUG (Freedom and Roam Uganda) i Uganda samt Karen Newman från PSN (Population and Sustainability Network) i England för att prata hbt-rättigheter respektive SRHR, befolkning och klimat. Åsa Regnér modererade därefter ett samtal med riksdagsledamöterna Birgitta Ohlsson (fp) och Hans Lindé (v). Uppskattningsvis var det omkring hundra besökare där.

09-nätverket publicerade även debattartiklar gemensamt.

COUNTDOWN 2015 EUROPE

Inom ramen för Countdown 2015 Europe anordnade RFSU tillsammans med Marie Stopes International, franska regeringen, Sida, MR-fonden och 09-nätverket ett side event under *European Development Day* med titeln *Key to Survival: Defending Human, Sexual and Reproductive Rights - leading experts and activists share their experience and testimonies*. Syftet var att öka synligheten och medvetenheten om SRHR som en del av mänskliga rättigheter med ett brett spektrum av olika infallsvinklar och områden. Ledande människorättsförsvarare, experter och aktivister bjöds in för att dela med sig av sina erfarenheter och vittnesmål av att arbeta med frågorna. Arrangemanget drog en stor publik och fyllde lokalen som rymde omkring tvåhundra femtio personer.

Under hela mässan hade RFSU en monter med fem aktivister från några av RFSU:s lokal-föreningar. Montern var en del av den svenska paviljongen och drog till sig besökare, svenska såväl som tillresta från Europa och utvecklingsländer, representerade myndigheter, organisationer, företag och ambassader. Totalt beräknas fyrahundra personer ha besökt montern.

RFSU deltog dessutom i flera olika aktiviteter arrangerade av Countdown 2015 Europe, bland annat en parlamentarikerresa till Zambia. Under hösten intensifierades arbetet inför nästa gemensamma ansökan.

SRH IN DISTRESS

Inom ramen för nätverket Countdown 2015 Europe arrangerade RFSU också tillsammans med Marie Stopes International workshopen *Sexual and Reproductive Health in Distress – a workshop on addressing the challenges of SRHR in emergencies*. Målet med konferensen var att belysa vikten av att i katastrofinsatser även fokusera på vård och service kring sexualitet och reproduktion. Konferensen presenterade konkreta möjligheter och rekommendationer kring hur givarländer och organisationer kan förbättra sitt arbete med detta.

Representanter från givarorganisationer och utrikes- och biståndsmyndigheter från Sverige, Finland, Danmark och Holland deltog, tillsammans med representanter från många olika FN-organisationer och internationella och nationella NGO:s (Non Governmental Organizations).

Biståndsminister Gunilla Carlsson öppnade mötet och höll ett inledande tal. UNFPA (United Nations Population Fund) och WHO (World Health Organization) valde att under workshopen lansera sin *Granada Consensus* – en överenskommelse mellan dessa organisationer kring

arbetet med SRHR i utdragna konflikter. I slutet av workshopen enades deltagarna kring ett gemensamt ställningstagande om vikten av att jobba med SRHR i konflikter och katastrofer.

INTERNATIONELLA FÖRHANDLINGAR

RFSU-representanter ingick i den svenska regeringens delegationer till FN:s kvinnokommission och befolkningskommission under våren. Noterbart från båda processerna var att EU hade svårt att finna en gemensam förhandlingsposition, delvis på grund av motstånd från Malta.

Den resolution som antogs vid befolkningskommissionen anses vara ett steg framåt för genomförandet av 1994 års handlingsplan från FN:s befolkningskonferens. Resolutionen behandlar bland annat mänskliga rättigheter och sexualitet samt vikten av ungdomars tillgång till god sexualundervisning och reproduktiv hälsovård.

CONCORD

RFSU hade en plats i CONCORDs styrelse samt deltog bland annat på en resa till Bryssel i december för att träffa svenska EU-parlamentariker, den svenska permanenta representationen och andra EU-tjänstemän för att ta upp frågor rörande EU:s samstämmighetspolitik. CONCORD Sverige är den svenska plattformen inom det europeiska nätverket CONCORD Europa, som bevakar, påverkar och utbildar kring EU:s utvecklings- och biståndspolitik samt ger råd till organisationer om hur de söker EU-bidrag.

SRHR I SVERIGE – DISKRIMINERING, SEXUALBROTT, HOT MOT SJÄVBESTÄMMANDE

Flera brister i arbetet med att förhindra och utreda sexualbrott har identifierats av RFSU och andra aktörer. Tillsammans med flera andra organisationer ställdes krav på att regeringen tillsätter en granskningskommission för att utreda varför ett så stort antal våldtäktsanmälningar läggs ned. Integrations- och jämställdhetsministern uppvaktades vid flera tillfällen för inrättandet av en nationell hjälptelefon för personer som är i riskzonen för att begå sexuella övergrepp. RFSU hade också med anledning av detta täta kontakter med läkare och psykologer på Huddinge sjukhus som behandlar personer som begått sexualbrott. Vid ett tillfälle besöktes sjukhuset tillsammans med justiteminister Beatrice Ask. Den utredning som är satt att utvärdera sexualbrottslagstiftningen uppvaktades också av RFSU.

RFSU var under året fortsatt engagerat i kampen för papperslösa migranternas rätt till hälso- och sjukvård. I december var RFSU en av tjugoåtta organisationer som överlämnade ett eget förslag på utredningsdirektiv till Socialdepartementet då inget hänt i frågan från regeringshåll trots att man hade lovat att tillsätta en utredning sommaren 2008. I januari 2010 beslutade regeringen att utreda frågan.

RFSU agerade också bland annat för att ensamstående kvinnors ska ha rätt till insemination, att män som har haft sex med män ska tillåtas lämna blod och att gravida kvinnor med missbruksproblem inte ska tvångsvårdas enbart på grund av risker för fostret.

Med anledning av att Sverige under 2010 ska granskas av FN:s råd för mänskliga rättigheter för första gången skickade RFSU och RFSL tillsammans in en rapport som beskriver brister i frågor om unga hbt-personers hälsa, situationen för transpersoner och papperslösa samt brister i hiv- och asylpolitik.

SRHR-GRUPPEN

Under året fortsatte samarbetet med SRHR-gruppen i Sveriges riksdag. Förutom kontinuerlig kontakt och information per mail och telefon hade RFSU tre formella möten med gruppen och två temamöten. På ett temamöte träffade gruppen UNFPA:s chef Thoraya Obaid och till det andra inbjöds Roxana Ortiz från Svalorna Latinamerika för att prata om abort och SRHR i Nicaragua. Tillsammans med gruppen arrangerades också två seminarier i riksdagen, ett kring mödradödlighet i världen då filmen *Dead Mums Don't Cry* visades och ett kring sex och samlevnadsundervisning i skolan.

SRHR-SITUATIONEN I TANZANIA

I februari arrangerade RFSU en studieresa till Tanzania för svenska politiker. Med på resan fanns representanter från alla riksdagspartierna förutom Kristdemokraterna. Deltagarna bestod av riksdagsledamöter, tjänstemän och ungdomsförbundsrepresentanter.

Syftet med resan var att ge svenska politiker en bild av hur SRHR-situationen ser ut i Tanzania och vad olika aktörer gör för att förbättra situationen. Skolor, sjukhus och NGOs samt ett center för flickor som varit tvungna att hoppa av skolan på grund av graviditet besöktes. RFSU:s tanzaniska partnerorganisation, UMATI (Chama Cha Uzazi na Malezi Bora Tanzania), var värd för besöket.

PPAZ OCH YOUTH VISION ZAMBIA TOG EMOT

I maj arrangerade RFSU tillsammans med det Brysselbaserade parlamentarikernätverket European Parliamentary Forum on Population and Development (EPF) en studieresa för riksdagsledamöter från Sverige, Irland, Nederländerna, Skottland, England och Azerbajjan till Zambia. Syftet med resan var att ge europeiska parlamentariker en bild av hur biståndseffektivitet och givarsamordning fungerar i Zambia och hur detta påverkar det bistånd som går till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter särskilt när det gäller SRHR-material, som till exempel kondomer, preventivmedel, material för säkra aborter och förlossningar samt hivtest-

kit och mediciner. Under resan besöktes kliniker, organisationer och myndigheter och politiker på olika nivåer. Resan gav också tillfälle för zambiska och europeiska riksdagsledamöter att diskutera hur man arbetar med SRHR i olika länder. RFSU:s zambiska samarbetsorganisationer, PPAZ (Planned Parenthood Association of Zambia) och Youth Vision Zambia, var värd för besöket.

HEARING I RIKSDAGEN

I maj organiserade riksdagens SRHR-grupp i samarbete med RFSU ett seminarium om mödradödlighet och EU:s ansvar. RFSU:s mammaambassadörer Katarina Wennstam och Kattis Ahlström modererade. Inbjuden var Grace Kodindo, förlossningsläkare från Tchad, som berättade om sin vardag där dödlighet i samband med graviditet är en på elva kvinnor. Minou Fuglesang som driver organisationen Femina i Tanzania berättade om arbetet med sexualitet och rättigheter där. Sedan följde en debatt mellan representanter från riksdagspartierna. Alla partier förutom Miljöpartiet fanns representerade och debatten handlade om vikten av att lyfta frågan om kvinnors rättigheter och SRHR på EU:s agenda.

REGIONAL COUNCIL, IPPF

RFSU är medlem i den internationella organisationen IPPF (International Planned Parenthood Federation). Vid den europeiska årskonferensen, *Regional Council*, i Madrid 11-13 juni representerades RFSU av förbundsstyrelseledamoten Christoph Lukkerz och RFSU Stockholms ordförande Kristina Ljungros. Teman för mötet var könsbaserat våld samt organisatoriska frågor.

PÅVERKAN PÅ SIDA ANGÅENDE STÖD TILL IPPF

IPPF har ansökt om stöd från Sida på 110 miljoner per år för 2009-2012. På grund av nedskärning- och besparingskrav på Sida beslutade de att enbart stödja IPPF med totalt 350 miljoner under denna fyraårsperiod. Detta beslut är ej i linje med svenska prioriteringar och RFSU har arbetat för att Sida ska ändra detta beslut. Åsa Regnér har bland annat skickat ett formellt brev till Sidans generalsekreterare Anders Nordström.

SEXUALKUNSKAP I LÄRARUTBILDNINGEN

RFSU arbetade särskilt aktivt med att få in sex- och samlevnadsämnet som obligatoriskt inslag på lärarutbildningen eftersom en utredning om en ny lärarutbildning gjorts. Detta var tema för RFSU:s kampanj på Almedalsveckan 2009. Kontakter togs både med departementet och utredningen och RFSU:s Hans Olsson höll en sex- och samlevnadsundervisning i riksdagen under hösten.

Äh, prickar på kuken! kan tjejer bli kåta?
vad är det våta? när kommer mensen?
helrakad orakad gillar ju killar en vårta
hur känns lust? en puss många kyssar
hur blir man ihop? jag vill göra slut!
ensam sårad tillsammans det gör ont
koooooont! slidkrans? vadda norm?
inga symptom vad är runka? överkåt

SEXUAL UNDERVISNING

är allt skäms inga symptom? häng
te på kondomen vill inte ha sex
ererar mycket, är jag onormal? k
a föräldrar, varför? vem är jag?
jag bög? jag är så kär p-piller? no
nys hård NEJ udda vilken ställning?
det svider som fan, vad är det? onor
hjärtat bultar byxmyndighet? analt sug
det är lätt att testa sig! vill hela tiden

www.rfsu.se

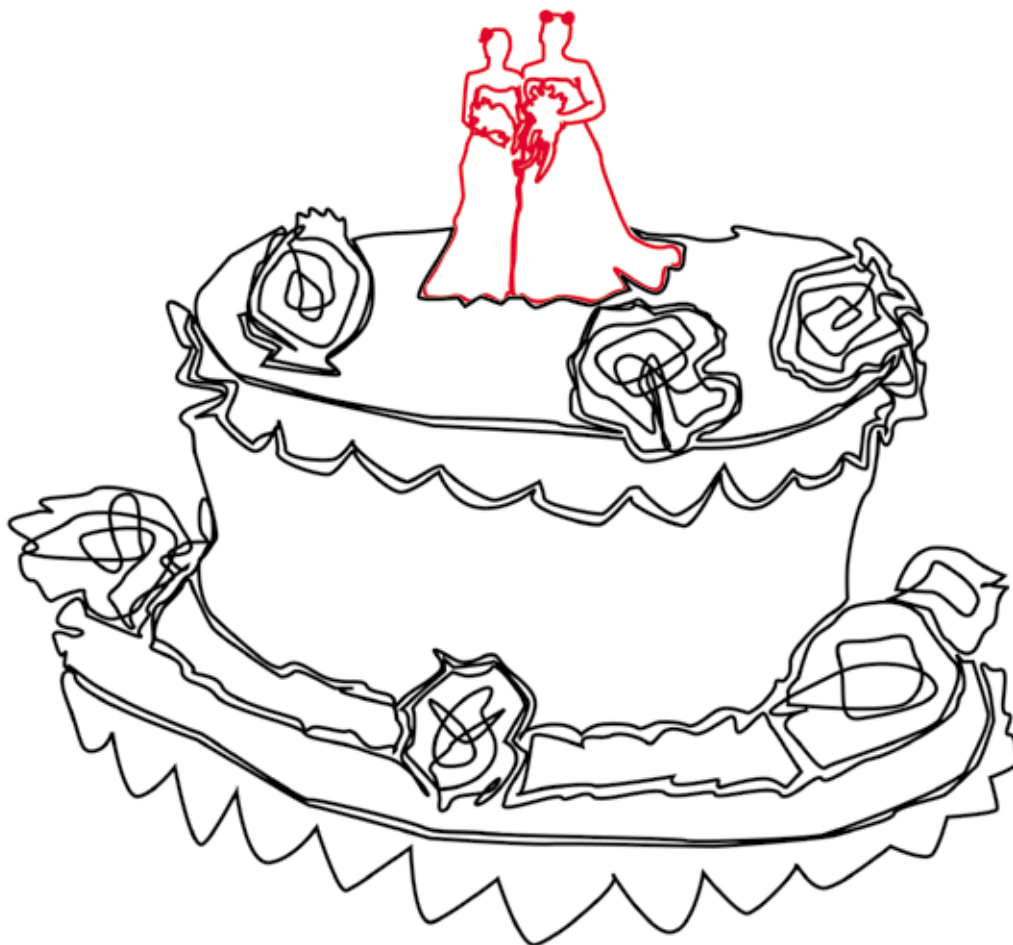

KÖNSNEUTRALT ÄKTENSKAP – GRANSKNING AV SKÅNSKA KOMMUNERS HEMSIDOR

I december gjorde Christoph Lukkerz, medlem i RFSU Malmö och ledamot i RFSU:s förbundsstyrelse en granskning av kommunernas hemsidor med speciell fokus på information om borgerlig vigsel – efter lagändringen om könsneutralt äktenskap 1 maj.

Åtta månader efter lagändringen hade elva av Skånes trettiofyra kommuner fortfarande kvar gammal information om registrerat partnerskap på sina hemsidor. Enbart sju kommuner hade tydlig information om lagändringen. I ett heteronormativt samhälle är det viktigt att explicit nämna möjligheten för samkönade par att ingå äktenskap, exempelvis genom att skriva ”en man och en kvinna eller två män eller två kvinnor kan ingå äktenskap”. Detta för att förändra attityder i samhället. En neutral skrivning kan annars leda till ett nytt osynliggörande av samkönade par.

Efter mailutskick till alla kommuner samt artikel i *Metro* har hittills ett tiotal kommuner uppdaterat sina hemsidor. Det kom personliga mail från informationsansvariga som var mycket positiva till granskningen och mailutskicket. Detta främst tack vare det uppmuntrande och ickefördömande sättet som den las fram på.

KAMPANJER OCH MÄSSOR

MAMMAKAMPEN BLEV UNITE FOR WOMEN

Varje minut, varje dag dör en kvinna för att hon är gravid. 2008 började RFSU:s arbete med att öka kännedomen om det. Kattis Ahlström, Katarina Wennstam och Karin Alfredsson värvades som mammaambassadörer. Förutom påverkansarbetet kring mödradödlighet och abort var ambitionen att nå nya målgrupper. Under 2009 fortsatte strategiarbetet kring *Mammakampen*. RFSU gav reklambyrån Le Bureau i uppdrag att utforma kommunikationen externt. Byrån tog fram en kampanj med fokus på sociala medier, där barnvagnen fick bli en symbol för svenska mammors rätt till preventivmedel, abort och mödravård. Namnet *Unite for Women – stoppa mödradödligheten*, fastställdes liksom att fokusera på 8 mars 2010. Ambassadörerna Sissela Kyle och Alexandra Pascalidou värvades.

Insamlingen under *Mammakampens* namn 2008-2009 avslutades. Insamlingen stödde utbildningen av barnmorskor i Nicaragua, som drevs av hälsoministeriet i Nicaragua och UNAN-universitetet, med stöd från Karolinska institutet. Trehundraåttiofyra barnmorskar utbildades.

Flera seminarier genomfördes där mammaambassadörerna deltog och lyfte frågan: *Sex på liv och död. EU:s dolda konflikt. Graviditet är livsfarligt* under Bok- och biblioteksmässan. Sensus studieförbund debatterade mödradödlighet i oktober.

RFSU Göteborg ingick i ett nätverk med andra organisationer (bland annat Amnesty) i Göteborg och ordnade en temadag på Världskulturmuseet om mödradödlighet med föreläsningar, panelsamtal, film, politikerdebatt med mera.

I oktober anordnade RFSU Stockholm tillsammans med förbundskansliet en *Mammabar* med temat *Mingel, politik och musik*. Kvällen anordnades i samband med *EDD-dagarna (European Development Days)* som hölls i Stockholm den 22-24 oktober. *Mammabaren* vände sig till både medlemmar och icke-medlemmar och gästades av journalisten och RFSU:s mammaambassadör Kattis Ahlström, Dr Eunice Brookman Amissah från organisationen IPAS, riksdagsledamöterna, Henrik Linde (V), Annika Qarlsson (C) och Sofia Arkelsten (M), Anneka Knutsson från Sida samt Luis Lineo från RFSU Stockholms Kongoprojekt. Trubadurgruppen *Narcissus* och *Emil Nyström* underhöll gästerna med härlig sexualpolitisk musik.

POLITIKERVECKAN I ALMEDALEN

Vem har lärt dig det du kan om sex? var kampanjslogan för RFSU i Almedalen 2009. RFSU satsade stort detta år och genomförde en medialt och publikt uppmärksammat och lyckad medverkan på ”politikernas Hultsfred”.

Kampanjen – vars politiska budskap var att sex och samlevnad ska vara ett obligatoriskt ämne på lärarutbildningen – genomsyrade RFSU:s närvaro genom till exempel en sex- och samlevnadslektion och debatt med politiker, budskap i montern, specialtryckta kampanjtröjor och quiz/frågesport. Personal från förbundskansliet samt sju aktivister från lokalföreningar/grupper bemannade monter och arrangerade aktiviteter. Nytt inslag för i år var *Gatuartister utan gränser*, en duo som spelade en specialkomponerad repertoar med sexualpolitiskt innehåll vid montern och ute på stan.

Ottars juninummer, gnuggtatueringar med RFSU-logga, mobil Smycken och sexquiz användes som ett sätt att locka folk till montern och värva nya medlemmar. Fyrahundratrettio personer gjorde sextest, sextio nya medlemmar värvades, trehundra exemplar av *Ottar*, tvåhundra femtio tatueringar, tvåhundra mobil Smycken och femhundra kondomer delades ut.

Det mest välbesökta arrangemanget var *Sex på schemat – även för lärare – en lektion i sex- och*

samlevnad för politiker och debatt med bland annat Gudrun Schyman (FI), och handelsminister Ewa Björling (M), som också filmades och sändes på DN:s webb-tv. Läs mer om det i avsnittet *LÄRARUTBILDNINGEN* på sidan 43.

Andra evenemang var *Sexuella rättigheter och EU på en halvtimme* med SSU:s (Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund) Jytte Guteland och Sofia Arkelsten (M) och *Mödradödlighet – en global katastrof* med Åsa Regnér och Karin Alfredsson, samt ett succéartat festligt mingel på torsdagskvällen tillsammans med 09-nätverket där Magnus Betnér uppträdde och tvåhundra mingelbesökare kom.

Alla seminarier, monterbesök, underhållning och mingel dokumenterades på RFSU-bloggen www.rfsubloggen.blogspot.com.

BOK- OCH BIBLOTEKSMÄSSAN I GÖTEBORG

RFSU deltog för första gången på *Bok & Bibliotek 2009* med en monter på *Internationella torget*, och *Ottar* med en monter i hallen med förlag och tidskrifter. Montern delades med RFSL:s tidning *Kom Ut* och *Bang*.

Medverkan på *Internationella torget* genomfördes i samarbete med RFSU Göteborg, och i genomsnitt kom trehundrafemtio besökare per dag, och mellan etthundratrettio och tvåhundratrettio personer gjorde RFSU:s sexualpolitiska quiz varje dag.

Gemensamt arrangerade RFSU och *Ottar* sju välbesökta samtal och seminarier med inbjudna gäster. Bland annat *Ska Sveriges ambassader prata sex?* med Ulla Gudmundson, Sveriges ambassadör i Vatikanen, och Åsa Regnér, *Graviditet är livsfarligt* med Katarina Wennstam och Kattis Ahlström samt chefen för Sidas hälsoenhet Anneka Knutsson, *Sexuellt våld – krigets vardag* med Anna Koblanck, DN:s Afrikakorrespondent, *Spanien – Europas sexigaste land?* med författaren Thomas Gustafsson och Irene Zoe Alameda, chef för spanska kulturinstitutet, Instituto Cervantes, och *Varför talar EU så tyst om sex?* med Hans Linde (V), Birgitta Ohlsson (FP) som även filmades och sändes på *Svt 24*.

Alla seminarier, samtal, monterbesök och minglande dokumenterades i text och bild på RFSU-bloggen www.rfsubloggen.blogspot.com.

rfsu
Göteborg

Sex is politics

rfsu

KOMMUNIKATION

RFSU:S NYHETSREVY

Nyhetsrevyn *På Gång* lades löpande ut på intranätet och skickades till RFSU AB, med information till medlemmar och anställda. *På Gång* kommer ut åtta till tio gånger om året och innehåller information om lokala arrangemang, information från förbundskansli och förbundsstyrelse samt sexualpolitiska nyheter.

TIDSKRIFTEN OTTAR

RFSU:s tidskrift *Ottar* kom ut med fyra nummer, med teman *Ensamhetens kön*, *Kärleksdrömmar*, *Europa – the next generation* och *Hur mår du?*.

Ottar utvecklade och lanserade under 2009 sin nya form och blev även nominerad till "Årets tidskrift" i kategorin "Årets omgörning". Redaktionen marknadsförde *Ottar* på bland annat Almedalsveckan, Bok- och biblioteksmässan i Göteborg, Stockholm Pride samt med kampanjer i Pressbyrå.

I media recenserades *Ottar* bland annat i *Dagens Nyheter*, Nina Lekander hyllade temat om Colombia i *Ottar* nr 4/09 i *Expressen*, och *P1:s OBS! Kulturkvarten* ägnade en hel sändning åt en recension av *Ottars* tema *Ensamhetens kön* (1/09).

OTTAR GLOBAL

Med anledning av RFSU:s ökade engagemang i världen och kommande RAM-arbete producerade *Ottar*redaktionen specialtidningen *Ottar Global*, som på ett journalistiskt manér gjorde nedslag runtom i världen via reportage, intervjuer, krönikor, bilder och enkäter, med fokus på RFSU:s internationella samarbeten. Bland annat reportage om kampen mot mödradödlighet i Bangladesh och jämställdhetskamp i Zambia.

Ottar Global trycktes i tiotusen exemplar att spridas av förbundskansliet och lokalföreningar och grupper för att väcka engagemang för RFSU:s internationella frågor och värva nya medlemmar.

OTTAR RAPPORT

Ottar Rapport, *Ottar*redaktionens nyhetstidning på nätet som bevakar omvärlden ur SRHR-perspektiv med nyheter och fördjupning, kom ut med nio fullmatade nummer fokuserade på bland annat *USA – efter valet*, *Internationella kvinnodagen*, *Sexuellt våld*, *queert*, *hatbrott och hbt-kamp*, *I diskrimineringens USA* och *Grabbigt*. Över nittio kortare och längre artiklar,

ledarkrönikor, intervjuer och notiser publicerades, med brett perspektiv, allt från rubrikerna *Lesbisk flogger i Argentina* och *Är vi rädda för klitoris till Köpenhamn måste satsa på kvinnorna* och *EU-kommissionen – hur bra är den* fick plats.

Ottar Rapport har över trettonhundra prenumeranter.

SKOLSAJTENS NYHETSBRIV

Skolsajtens nyhetsbrev består av information om vad som händer på skolområdet när det gäller sex och samlevnad, nationellt och internationellt. Det kan vara forskning, politik, litteratur, lokala nyheter med mera. Nyhetsbrevet kom under 2009 ut sex gånger och har ökat antalet prenumeranter med runt femton procent till närmare åttahundra prenumeranter på skolor, organisationer och myndigheter.

WEBB

RFSU har fem webbplatser; *rfsu.se*, *sof.nu*, *skolsajten*, *rfsu.org* samt *ottar.se*. Syftet med dessa är i huvudsak detsamma; att sprida nyheter och information om sexualitet, samlevnad och sexualpolitik i RFSU:s anda.

Under hela året har projektet med att skapa en ny webbplats varit en stor del av webbarbetet. Projektets målsättning var att, tillsammans med RFSU AB, skapa en gemensam snygg, fräsch och modern webbplats. Under våren togs en omfattande kravspecifikation fram och fram på hösten började samarbetet med den nya webbyrån Ottoboni. I början på 2010 lanserades den nya webbplatsen. Projektet har involverat ett flertal personer inom RFSU:s olika enheter. Alla dessa har deltagit i framtagandet av den nya webben i form av workshops, en enkätundersökning, tycka-till-grupper, användartester, textproduktion med mera.

RFSU-förbundet finns med på *Facebook*, tillsammans med ett antal av lokalföreingarna, och använder denna kanal främst för att puffa för olika arrangemang. RFSU har numera även en egen blogg, *RFSU-bloggen*, som främst används för att rapportera om RFSU:s aktiviteter under arrangemang som kongressen, *Almedalsveckan* och *Bok- och biblioteksmässan*.

RFSU är sedan 2006 med i *Globalportalen*, som är en mötesplats för människor och organisationer som vill göra världen bättre. Här finns artiklar och tips på aktiviteter om världens utveckling, jobb och resor ut i världen och om bistånd. Informationen kommer från närmare femtio svenska ideella organisationer. Sedan 2008 sitter en representant från RFSU i *Globalportalen*s styrgrupp.

RFSU I MEDIA

SAMMANFATTNING

Totalt publicerade RFSU trettiosju debattartiklar och krönikor under 2009. De allra flesta tog vi själva initiativ till, och skrev, men vi medverkade även som undertecknare av artiklar initierade av andra organisationer. Vi skickade ut sextiotvå pressmeddelanden.

Under 2009 nämndes RFSU (enligt vårt omvärldsbevakningsverktyg Newsmachine) 1 519 gånger i svenska och nordiska medier. Newsmachine kan dock inte förutsättas ge någon exakt bild av hur medieexponeringen sett ut.

De ämnesområden där RFSU främst kommit till tals i svenska medier är: Allianspartiernas riksdagsgrupper (utom KD) lämnar motion om könsneutral äktenskapslagstiftning, USA:s nyvalde president Barack Obama skrotar Gag rule, RFSU kräver fler sexologiska mottagningar, debatten om könsselektiva aborter drar igång i samband med ett läkarlarm, RFSU kräver gratis preventivmedel till alla under 25 år, riksdagen röstar om könsneutral äktenskapslagstiftning, en åklagare hotar att åtala barnmorskor som skriver ut p-piller till flickor under 15 år, RFSU ger ut *Onanipraktikan*, *Colour of Love* drar igång, RFSU ger ut *Slidkransen. Frågor, svar och myter kring mödom och oskuld*, RFSU AB presenterar *Kådiskollen 2009*, *slidkrans* utses till månades nyord i juni, RFSU kartlägger svenska EU-parlamentskandidater, regeringens utredare Anders Milton föreslår en lång rad åtgärder för att minska antalet oönskade graviditeter och sexuellt överförda infektioner, RFSU kartlägger ungdomsmottagningarnas öppettider under sommaren, RFSU har aktiviteter i Almedalen, Litauens parlament röstar igenom hbt-fientlig lagstiftning, RFSU AB visar höga försäljningssiffror under sommaren, Kyrkomötet säger ja till könsneutral äktenskapslagstiftning, *World Aids Day*, RFSU AB börjar sälja sexleksaker i finska livsmedelsbutiker, och *slidkrans* blir årets nyord 2009.

Det är mycket svårt att mäta och värdera det eventuella genomslag som RFSU haft i media utomlands under året. Alldeles uppenbart har dock vår översättning av *slidkranspraktikan* (och det nya ordet *vaginal corona*) haft en viss framgång.

Vårt arbete med att sprida översättningarna internationellt har framför allt handlat om att skicka pressmeddelanden på engelska till samtliga internationella nyhetsbyråer, stora engelskspråkiga medier i Nordamerika, Europa, Oceanien och Asien samt vetenskapliga tidskrifter och tidskrifter som bevakar reproduktiv hälsa.

تَهْلَقُهَى زَى
تَهْلَسَاتَه لَه سَهَر كَجِينَى
بِرَسِيَارَه كَانَت وَه لَام دِرَاوَنَه تَه وَه

Slidkransen
Frågor, svar och myter
kring mödom och oskuld

Vaginal corona
Myths surrounding virginity
– your questions answered

تَاج {اَكْلِيل} المَهْدِل {غِشَاء البَكَارَة}
مَحْتَلَة، اَجْوِبَة، وَاَسَاطِير
حَوْل {غِشَاء البَكَارَة} وَالبِتْوَالِيَة، العِذْرَاء

När vi släppte översättningarna den åttonde december fick man en handfull Google-träffar på söktermen *vaginal corona*. Vid årsskiftet gav samma sökning över tolv tusen träffar. Det är framför allt engelskspråkiga bloggar som nämnt RFSU och *vaginal corona*, men även en del nyhetsmedia. Extra roligt är det att den amerikanska sexualupplysningssajten *Scarleteen.com* – som vänder sig till ungdomar och unga vuxna – lämnat *hymen* för vårt *vaginal corona*.

Det är också värt att notera att en hel del spanskspråkiga medier rapporterat om vårt arbete, och själva hittat på termen *corona vaginal*. Även vissa tyska medier har skrivit om slidkranen, och då översatt till *scheidekranz*.

RFSU har såvitt vi vet medverkat och/eller omnämnts i etermedierna cirka femtio gånger under 2009.

SEXUALUPPLYSNING OCH FÖREBYGGANDE ARBETE

KURSER I MEDICINSKT OCH PEDAGOGISKT ARBETE

UTBILDNINGAR OCH FÖRELÄSNINGAR

Under 2009 har vi mött över 2 000 yrkesverksamma och andra intresserade genom föreläsningar och egna kurser. Föreläsningarna spänner över en rad olika teman som exempelvis *Ungas frågor och sexualitet*, *Skolans sexualundervisning*, *Killar och sex*, *Hbt i skolan* och *Sexuellt risktagande*. Tre längre kurser gavs: tvådagarskursen *Att arbeta med sex och samlevnad på SFI* (SFI – svenska för invandrare), och två internatkurser i tre dagar *Sex och samlevnad för killar i tonåren* och *Sex och samlevnad i tonåren*. Deltagarna på föreläsningarna och kurserna var bland annat ungdomsmottagningspersonal, lärare i grund- och gymnasieskolan, studenter vid kliniska/sexologiska utbildningar, SFI-lärare, personal på behandlingshem, skolledare och beslutsfattare.

RFSU-kliniken arrangerade för sjuttonde året i rad *Sexologi* 15 hp. *Andrologi* 7,5 hp gick för tredje gången på begäran i Göteborg i samverkan med Västra Götalands region och Ersta Sköndal Högskola. Intresset från olika ungdomsmottagningar och vårdcentraler i Västra Götaland var stort och eftersom kunskapen om mannen och hans sexualitet är mycket eftersatt var det angeläget att sprida den andrologiska kunskapen till andra regioner än Stockholm.

Sex x 6 var en föreläsningsserie för studenter framtagen av RFSU-kliniken i samarbete med psykologstudenter i Uppsala och Psykologistudenternas intresseförening (PSI), Sveriges psykologförbund, Uppsala studentkår och Institutionen för psykologi. Syftet med projektet var att lyfta fram sexualitetens betydelse för människans liv, utveckling och hälsa och hur man som psykolog kan närma sig frågor och problem som har med sexualitet att göra. Ytterligare ett syfte var att föreläsningsserien skulle kunna ge indikationer om vilka kunskapsområden kring sexualitet som kunde upplevas som centrala för studenterna på psykologprogrammet och en förhoppning om att detta skulle kunna införlivas i psykologprogrammet. Föreläsningsserien föll väl ut och var mycket välbesökt trots att den gavs på kvällstid. Fakulteten har efter serien bidragit med pengar, engagemang och administration för att fortsätta arbetet med att få in frågan om sexualiteten på programmet till höstterminen 2010.

SOCIALT ARBETE

Under de senaste åren har det funnits tankar inom RFSU att på ett tydligare sätt arbeta mot den sociala sektorn. Redan under den nationella konferensen *Sexualitet i socialt arbete* som hölls 2005 uttrycktes ett tydligt önskemål från både yrkesverksamma socionomer och socio-nomstudenter att få ökande kunskaper i sexualitets- och samlevnadsfrågor. Under 2009 tog RFSU:s arbete med den sociala sektorn fart på allvar.

RFSU inledde under året ett samarbete med Statens Institutionsstyrelse (SIS). Bakgrunden var att SIS fått ett regeringsuppdrag om att förstärka arbetet med vuxna missbrukare och ungdomar som har varit, är eller riskerar att bli utsatta för prostitution eller människohandel för sexuella ändamål. Som en del i detta arbete ville SIS ta fram en utbildning där samtliga i personalen skulle få genomgå en grundutbildning i sexualitet, med metoder att möta frågor kring sexuell utsatthet. RFSU utvecklade en pilotutbildning som påbörjades i november 2009, där tre LVU-hem och tre LVM-hem deltog.

I december anordnade RFSU ett seminarium på temat Samtal om sexualitet på behandlingshem. Ett trettioal personer deltog i seminariet där de fick lyssna på bland andra Carolina Överlien, fil. dr i sociologi, Karol Vieker från RFSL samt Louise Schröder och Dalí Takanashi från Katarina Ungdomshem. Syftet med seminariet var att visa på konkreta exempel på hur man kan förbättra arbetet kring dessa frågor. Seminariet avslutades med ett panelsamtal.

UTÅTRIKTAD INFORMATÖRSVERKSAMHET

INFORMATÖRSVERKSAMHETEN

Det kvalitetssäkrande arbetet har fortgått under 2009 och vi har utvecklat ett ramverk som utgör grunden för hur en RFSU-informatör arbetar i det pedagogiska mötet med unga i grupp såsom vilka ämnen som bör tas upp och hur man förhåller sig till målgruppen.

Nätverket kring informatörsverksamheten, RIO (RFSU:s Informatörsorganisation), har mötts två heldagar i april och oktober. Vi har utbytt erfarenheter, haft bildningspunkter och fört diskussioner om hur verksamhetens möjligheter och utmaningar kan hanteras. En kontinuerlig diskussion förs på intranätet. Allt fler lokala grupper och föreningar utser lokalt ansvariga informatörssamordnare.

SOMMARKAMPANJEN

Under sommaren bedrev RFSU Stockholm kampanjarbete i samband med skolavslutningar och under *Ung08-festivalen*. Bidragsgivare till projektet var Lafa (Landstinget förebygger Aids/Enheten för sexualitet och hälsa) och Oscar Hirsch minnesfond.

Under skolavslutningsveckorna var flertalet kampanjaktiviteter inplanerade, dessvärre fick majoriteten av dessa ställas in då det kraftiga regnet lämnade parker och gator tomma. Vi lyckades dock genomföra en kampanj där målgruppen var nyblivna studenter. Målsättningen var att möta studenter i samband med deras traditionella *Champagnefrukost*. Under kampanjen

Annika-Lena Östman
Östman
rfsu

användes framförallt *Colour of Love*-materialet *Sant eller Falskt*. Vi lyckades genomföra cirka tjugo samtal i grupper med omkring fem personer, och delade ut cirka hundra kondomkitt. På grund av vädret blev antalet samtal lägre än våra förhoppningar.

Ung08 är sommarens stora evenemang för ungdomar i Stockholm. Denna festival pågår i fem dagar straxt innan skolorna startar och anordnas av Kulturförvaltningen i Stockholms stad. RFSU Stockholm och Lafa delade tält. I tältet genomfördes bland annat tipspromenader, samtal med RFSU-informatörer och barnmorskor, kondom- och anatomiskola, miniföreläsningar om bland annat njutning och fitt- och kukkunskap. Informatörernas kondomskola fick mycket uppmärksamhet. En kondomskola filmades och spelades upp flertalet gånger på festivalens storbildskärm. Tältet, med uppskattningsvis elvatusen besökare om dagen, var onekligen ett av festivalens mest välbesökta.

FASHION AGAINST AIDS

H&M genomförde, för andra året i rad, kampanjen *Fashion Against AIDS*. Kända artister och designers formger kläder som säljs till förmån för hiv/aids-forskningen. Kampanjen pågick under två veckors tid, med särskilt fokus på den 28-30 maj då några butiker i Stockholm fick besök av RFSU-informatörer. Detta är ett samarbete mellan H&M, RFSU AB och RFSU.

FEMINISTISKT FORUM

RFSU Stockholm deltog med ett informationsbord vid *Feministiskt forum* i februari. Ett flertal nya medlemmar värvades och RFSU Stockholm lockade många medlemmar till sitt bord med ett sexualpolitiskt quiz. Den lyckliga vinnaren gick hem med boken *Sex- en politisk historia*.

UNG VÄNSTERS DISTRIKTSKONFERENS

I februari höll Ung Vänster i Storstockholm sin distriktsårskonferens i Gubbängen. RFSU Stockholm inbjöds att närvara och hålla ett kort anförande till det 60-tal ombud från Ung Vänster-klubbar som samlades. Ulf B Andersson representerade RFSU Stockholm.

HBTH-DAGARNA

I oktober arrangerade RFSU och RFSL konferensen *HBTH-dagarna Efter Bröllopet* (HBTH = Homo-Bi-Trans-Hetero), som syftade till att diskutera nästa steg inom det sexualpolitiska arbetet. RFSU Stockholm deltog med ett bokbord.

HIV OCH STIGMA

RFSU Göteborg bidrog till att planera en nationell kampanj kring hiv och stigma som finansierades av Socialstyrelsen. I Västra Götalandsregionen syntes kampanjen i dagstidningar och på lokaltrafik. En extern utvärdering visade att kampanjen varit mycket framgångsrik med att väcka uppmärksamhet kring stigma och diskriminering.

STOCKHOLM PRIDE

RFSU-förbundet och RFSU Stockholm medverkade under Stockholm Pride 2009 med seminariepunkter i *Pride House*, i *Prideparaden* med eget ekipage, samt med *Colour of Love*-kampanjen i *Pride Park*, som är ett samarbete med RFSL och RFSL Ungdom. Utöver detta medverkade RFSU Stockholms sexualpolitiska BDSM- och fetischismgrupp i *Pride Park* och *Pride House*. Sammanlagt besökte femhundra-tjugosju personer RFSU-seminarierna i *Pride House*.

Tema för paraden var *Hetero*. RFSU anslöt till temat genom en stor paroll med texten "RFSU mot heteronormen". Ekipaget lockade många medlemmar och deltagare att följa med genom stan. Trots goda ambitioner att nå medlemmar/informatörer och andra engagerade RFSU:are runt om i landet kom med allra största säkerhet en stor majoritet från Stockholm. Under paraden delades kondomer, praktikor och vykort ut till publiken. *Rrriotsamba* gick sista halvan av paraden tillsammans med RFSU, vilket var mycket uppskattat och gjorde att folk anslöt längs vägen.

SÄKRARE SEX-KAMPANJ – COLOUR OF LOVE

Colour of Love är ett samarbete mellan RFSU, RFSL och RFSL Ungdom. Inom projektet utbildas medlemmar i organisationerna i att med hjälp av speciellt framtagna samtalsmetoder ha motiverande samtal inom uppsökande verksamhet om säkrare sex. De som deltagit i utbildningen kan arbeta i *Colour of Loves* namn som kampanjinformatörer på till exempel musikfestivaler, stränder, i nattklubbsmiljöer etc. Kampanjen anordnas även lokalt av de lokala organisationerna av RFSL, RFSL Ungdom och RFSU och landstingen. Budskapet var *Behåll den sköna känslan!* och kampanjens syfte var att informera och motivera till säkrare sex och att vilja testa sig för hiv/sti.

Colour of Love jobbar genomgående med samtals- och forskningsbaserade metoder. Vi startar samtal om kondomanvändning, egna strategier för säkrare sex, fakta kring sexualitet och information och tankar kring testning.

Under året utbildades nationellt sammanlagt etthundrasextiofem kampanjinformatörer som tillsammans samtalade med och delade ut kondomer till cirka nittontusen människor runt om i landet. Två utbildningar hölls i Stockholm, inför *Stockholm Pride* och *Ung08-festivalen*. *Colour of Loves* arbete drevs 2009 på elva nationella arenor: *Valborgsfirande i Uppsala*, *Siesta!-festivalen* i Hässleholm, *hbt-festivalen* i Göteborg, *Peace and Love* i Borlänge, *Hultsfredsfestivalen* i Hultsfred, *Stockholmsveckan Visby* på Gotland, *Pite dansar och ler* i Piteå, *Stockholm Pride*

i Stockholm, *Tylösand badstrand* i Halmstad, *Umeå Pride* i Umeå och *Gaykryssning* till Åbo från Stockholm.

RFSU Stockholm har också bedrivit lokal verksamhet där *Colour of Loves* metodmaterial använts. Detta skedde med samtal och kondomutdelning kring skolavslutningarna i Stockholm och i vårt tält på *Ung08-festivalen* i Kungsträdgården med stöd från Lafa och Oscar Hirsch stiftelse. Dessa lokala kampanjer leddes av två arvoderade projektledare från RFSU Stockholm.

SEXQUIZ

Under hösten 2009 arrangerade RFSU Malmö två *sexquizar* och en *sexrunda* på olika krogar och klubbar i Malmö. En *sexquiz* innebär att man håller i en frågesport på temat sex och en *sexrunda* är en tipspromenad med samma tema.

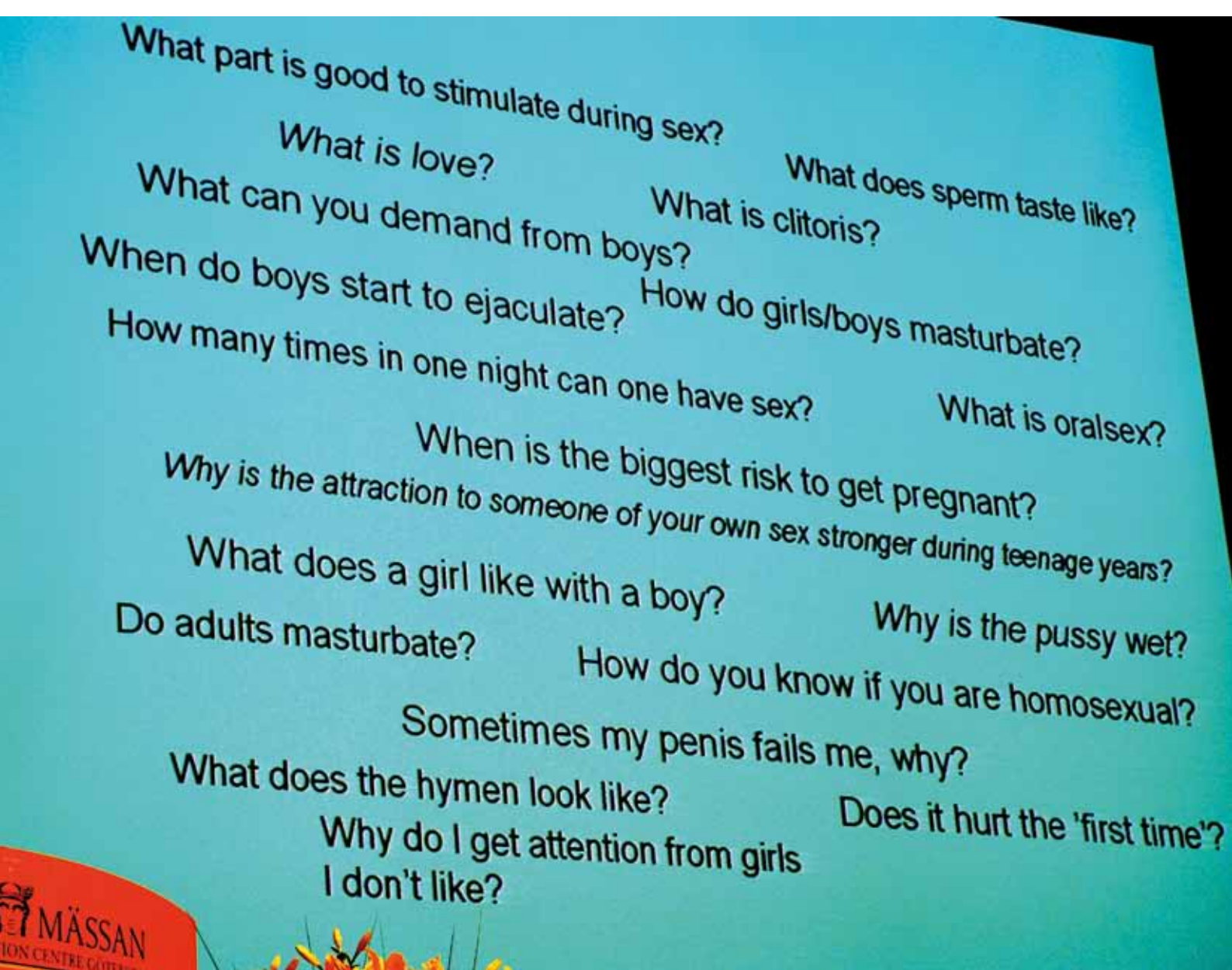
Bland de frågor som tagits upp berörs såväl hiv och STI, som heteronormen och olika sexuella inriktningar. Priser till vinnarna var boken *Sexikon* eller en vibratorring från *Trust in lust*.

Den första *sexquizen* ägde rum på krogen *På besök* och det var cirka tjugo personer som deltog i tävlingen, vilket var alla krogbesökarna utom en. Den andra *sexquizen* hölls på queerklubben *Klubb utopin* och det var cirka trettio personer som deltog i tävlingen och totalt runt fyrtio åhörare. *Sexrundan* hölls på scenkonstnätverket *PotatoPotatos* ettårsjubileumsdag på *Inkonst*. Där var det cirka trettio personer som gick tipsrundan och runt hundra personer var åhörare vid prisutdelningen och uppläsningen av de rätta svaren på scen.

Det samlade intrycket av *sexquizen* och *sexrundan* blev mycket positivt och vi fick god respons från deltagarna. Genom dessa forum nådde vi ut med information om sex och RFSU:s verksamhet på ett lekfullt sätt. Förhoppningsvis har vi även satt igång diskussioner om sex och sexualitet i Malmös krog- och klubbvimmel.

UNESCO-MÖTE

I februari deltog RFSU på uppdrag av Sida (via In-develop) i ett rådslag sammankallat av Unesco: *Global Technical Consultation on International Guidelines for Sex, Relationships and HIV/STI Education*, i San Francisco. Andra deltagare var representanter från WHO, Unaid, Unicef, UNFPA och olika myndigheter och organisationer från Indien, Jamaica, Kenya, Kina, Mexiko, Nederländerna, Nigeria och USA. Syftet med mötet var att ge synpunkter på det utkast till internationella riktlinjer för sexualundervisning som Unesco och Unaid arbetat fram. RFSU blev tillfrågat och inbjudet som expertorganisation. RFSU deltog även i arbetet efter

mötet genom att ge fortsatta synpunkter på de omarbetningar som gjordes. Till utgivningen fick riktlinjerna titeln *International Technical Guidance on Sexuality Education*. Riktlinjerna presenterades senare av Unesco vid bland annat World Association for Sexual Health:s världskonferens i Göteborg.

SYDKOREA

RFSU bjöds in som en av huvudtalarna av den sydkoreanska organisationen Tacteen Naeil/Ecpat till ett internationellt symposium i Seoul i december, *For the new vision and guideline of sexuality education*, med anledning av att organisationens arbete med sexualundervisning för elever firade tio år. Tacteen Naeil har ett antal sexualupplysningscenter i Sydkorea dit skolklasser kan komma för upplysning och undervisning. Arbetet sker både i skolan med utbildade informatörer och på dessa centra. Utöver det har Tacteen Naeil en iordningställd utbildningsbuss – ungefär som en bokbuss fast om sexualitet – som åker ut till förorter och städer på landsbygden. De samarbetar även med sociala myndigheter.

WORLD CONGRESS FOR SEXUAL HEALTH

World Association for Sexual Health (WAS) återkommande världskongress hölls i Göteborg i juni. Under kongressen väljs en ny styrelse men det är samtidigt en konferens där cirka åttahundra delegater kunde ta del av posters, symposier, föreläsningar och diskussioner inom SRHR. RFSU hade representanter i kongressens organisationskommitté och i den vetenskapliga kommittén.

Genom ett bidrag från UD kunde SFS (Svensk Förening för Sexologi) genom RFSU bjuda in nittiofem stipendiater från syd som annars inte hade haft möjlighet att delta. Kongresstipendiaterna kom från hela världen varav hälften av dem var från Afrika. Majoriteten av stipendiaterna presenterade abstract under kongressen och en av stipendiaterna från Kenya vann pris för kongressens bästa abstract. En del av stipendiaterna var tidigare ITP-deltagare (*International Training Programme*), andra kände vi genom våra systerorganisationer och samarbetsorganisationer. Några stipendiater presenterade abstract om vårt gemensamma arbete till exempel YMEP (*Young Men as Equal Partners*).

RFSU:s förbundskansli bidrog även med Katarina Lindahl som invigningstalare, Plenary Speaker Hans Olsson med *Human Rights as the Foundation for Sexuality Education* och symposiet *RFSU and Sexual and Reproductive Health and Rights – the voice of a civil society organisation in Sweden*, där följande föreläsningar hölls; *Including masculinity theory in sexuality education addressed to teenage boys* med Pelle Ullholm, *Question Box – awareness about vocabulary*,

norms and values med Maria Bergström, *A guide to clitoral sex* med Christine Gave samt *The myths about abortion and psychic disorder* med Lena Lennerhed.

RFSU Stockholm hade tre presentationer; en om sin skolinformatörsverksamhet, en om killgrupperna och en om BDSM-gruppen. RFSU Malmö presenterade *Facing sexuality as a method in professional work*.

RFSU hade en monter i utställningshallen med ett urval av sitt informationsmaterial, handledningar och praktikor. Montern var bemannad av RFSU Göteborg och förbundskansliet och den fungerade även som en informationscentral och samlingspunkt för stipendiaterna.

TEMADAGAR

BISEXUALITET, BITEORI OCH BIAKTIVISM

I april möttes RFSU:are från hela landet i Uppsala till en temadag om bisexualitet. Bisexualitetsforskare Hanna Bertilsson talade bland annat om den ambivalens kring bisexualitet som existerar både inom teori och praktik. Men även om vilka konsekvenser de röriga föreställningarna om bisexualitet får för de bisexuella själva och hur de utifrån dem definierar sig, och att omvärlden liksom kräver att man ska bestämma sig för det ena eller det andra.

Erika Reinedahl, biaktivist beskrev den kamp som bisexuella fått föra både mot samhället och för att ta plats inom homorörelsen. En stor del av dagen kom också att handla om definitioner av sexualitet, och hur man bemöts utifrån olika synsätt på identitet och praktik.

I en avslutande diskussion samtalande RFSU:s vice ordförande Ulrika Westerlund, som även sitter med i RFSU:s styrelse, och socionomen och RFSU:aren Daniel Foxhage bland annat om vilket utrymme bisexualitet idag har inom respektive organisation.

KRAVMÄRKT PORR

I november möttes RFSU:are från hela landet i Stockholm till en temadag om kravmärkt porr. Lena Lennerhed inledde med en tillbakablick. Ulf B Andersson fokuserade på det aktuella dagsläget innan mikrofonen lämnades över till filmvetaren och forskaren Mariah Larsson, som berättade vidare om porrfilmens historia. Regissören och producenten Mia Engberg pratade om de fantastiska möjligheterna att förändra. Det var en genomgående känsla under dagen, att det är något som händer och det händer nu: "Porrens estetik och budskap breddas och regissörerna bjuds in till morgonsofforna. Äntligen finns det feministisk porr även från

Sverige! Men är den runkbar?" Dagen fortsatte med gruppdiskussioner om vad feministisk porr egentligen är, och om vi påverkas av pornormer.

SEXDAGARNA I STOCKHOLM

Sexdagarna har arrangerats i Stockholm sedan 2004 och börjar nu sprida sig över landet med sexdagar i Uppsala och Linköping. *Sexdagarna 2009* var ett samarbete mellan RFSU Stockholm, Södertörns högskolas studentkår (SöderS) och Lafa. Arrangemanget hölls i kårens lokaler den 14:e oktober där vi hade mäsas och föreläsningar och en pub med underhållning på kvällen. Det var ett nytt grepp då det tidigare år pågått i tre dagar på Stockholms universitet.

Programmet bestod av sex föreläsningar under dagen, en talkshow och fyra ståuppare samt musikunderhållning under kvällen. På hemsidan www.sexdagarna.se finns mer detaljerad information om programmet. Man kan också hitta information på bloggen www.sexdagarna.blogspot.com. Programpunkterna drog mycket folk och arrangemanget var välbesökt. RFSL:s punkt om oralsex på *YouTube* var allra populärast med ett sjuttioal besökare.

På mässan deltog *ART:UP* med konstutställning, *Syster Alltid* med menskoppar, *Ylva art* med mer konst, RFSL med information, den erotiska butiken *Pistill*. *Colour of Love* fanns på plats med fika och säkrare sex-informatörer och RFSU Stockholm hade ett bord där vi värvade informatörer och nya medlemmar samt delade ut information. RFSU:s Marika Smith hade ett bord där man kunde göra sin egen sexleksak och *HBTQstudenterna* och *GaySHa* (studentförening för HBTQ-personer på Södertörns högskola) fanns också på plats. (HBTQ=homosexuella, bisexuella, transpersoner och queerpersoner.)

SEXDAGARNA I LINKÖPING

RFSU Linköping anordnade den 4-5 november för första gången *Sexdagarna*. Projektet var ett samarbete med Linköpings tre studentkårer samt med studentföreningen Projekt6 som arbetar förebyggande mot hiv/STI och oönskade graviditeter bland studenter. Det var två dagar med fyra föreläsningar per dag och en informationsmäsas med utställare i anslutning till föreläsningarna. Totalt var det sexhundrafemtiosex personer som besökte föreläsningarna, och spridningen mellan föreläsningarna var ungefär trettio till tvåhundra personer. Det höga besökarantalet kan tolkas som att sexualupplysning behövdes och uppskattades av såväl besökare som media och medarrangörer. Artiklar publicerades i *Östgöta Correspondenten (Corren)*, *Extra Östergötland* samt i studentkårernas tidningar *Filosofen* och *LiTHanien*. Inslag med intervjuer sändes på lokala tv-kanalerna *24Corren* och *TV4 Lokal*.

SEXDAGARNA I UPPSALA

Sexdagarna gick av stapeln på Östgöta Nation den 5-6 mars och besöktes av drygt tvåhundra personer över två dagar. Besökarna fick lyssna och medverka i föreläsningar och diskussioner på ämnet sex. Dagarna anordnades i samarbete med *Uppsala Studentkårs* projekt *Kondoma Mera!*. Fyra konstnärer ställde ut, RFSU Uppsala hade *vaginaworkshop* med pysselhörna i caféet och utställning av Disa Kohlströms stickade fittor. Vi hade även tipsrundan *Sex frågor om sex* vilken var mycket populär.

V-DAY

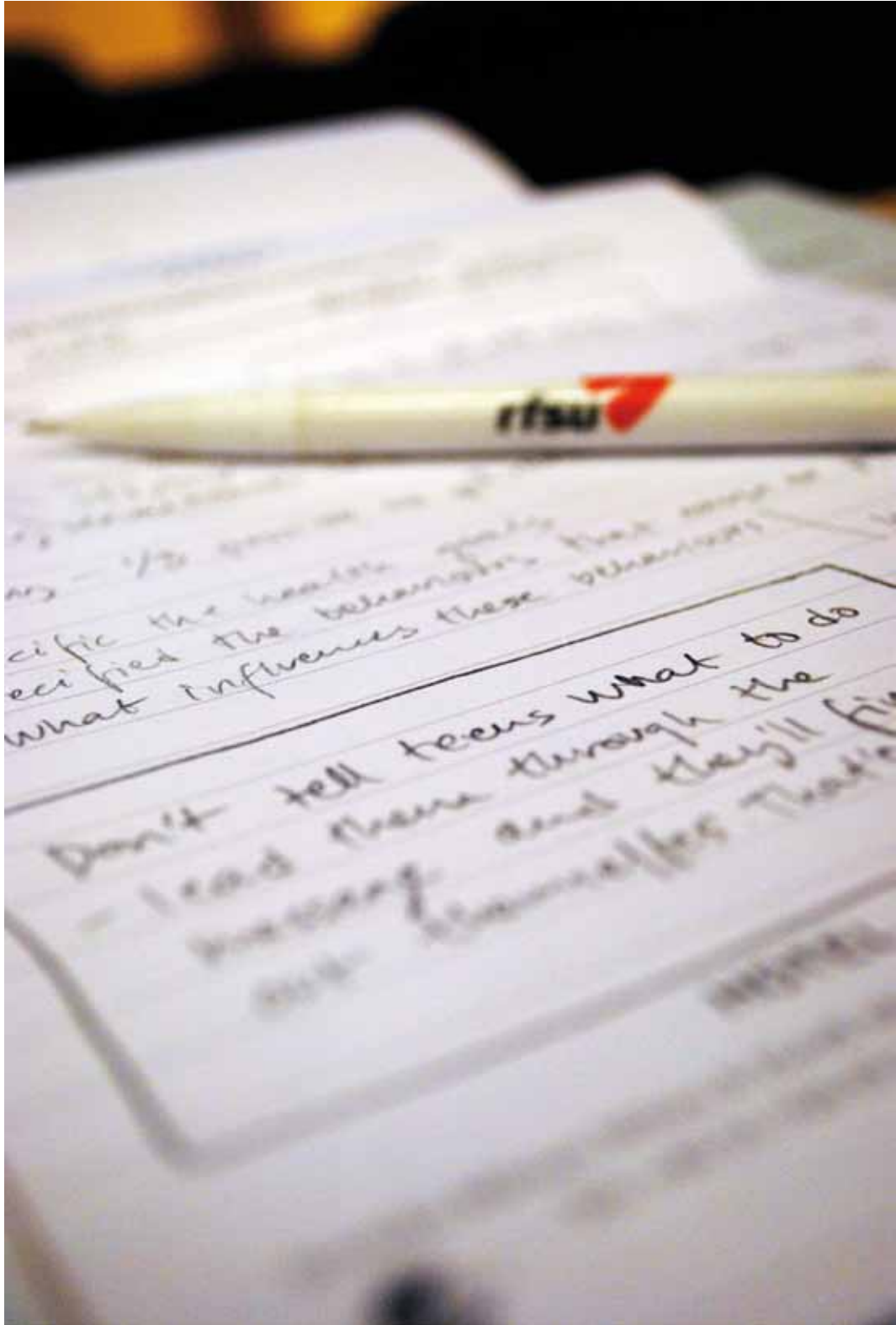
Vaginadagen genomfördes den 26 april på Medborgarhuset i Stockholm. Programmet innehöll ett antal seminarier, vaginamonologerna och en utställningsmessa där olika aktörer inom mänskliga rättigheter och jämställdhetsfrågor medverkade. Marika Smith och Frida Sandegård har fungerat som projektledare för V-Day 2009. Samarbetspartners för 2009 års V-Day var Sensus, Kvinna till Kvinna, Lafa och Män för Jämställdhet. De insamlade intäkterna från dagen gick till Panziskhusets verksamhet i Kongo, RFSU Stockholms Kongo-projekt och Stadsmissionens Mötesplats Enter.

WAD

RFSU Göteborg var en aktiv del av planeringen och genomförandet av *WAD (World Aids Day)* tillsammans med Göteborgs stad, Västra Götalandsregionen och några andra frivilliga föreningar som arbetar hiv-preventivt i Göteborg. Den 1 december genomfördes ett större event i Nordstans köpcentrum. Uppträdanden varvades med miniföreläsningar och filmvisning. RFSU Göteborgs informatörer fanns på plats med informationsbord och samtalsöppnare för att prata med besökare. I anslutning till detta hölls även ett antal hiv-föreläsningar i skolor och för läkarstudenter.

BDSM

RFSU Stockholms BDSM-grupp arbetade 2009 med att sprida RFSU:s informationsmaterial om BDSM och fetischism och jobbade med frågor kring media om BDSM och fetischism. Vid RFSU:s kongress i Malmö var gruppen representerad. Likaså under evenemanget *Stockholm Fetisch Weekend* då gruppen hade ett informationsbord. Gruppen deltog även ett abstract vid *Världsexologikonferensen* i Göteborg i juni. Medlemmar i gruppen höll föredrag bland annat under *Sexdagarna* och *Tema Genus* på Södertörns högskola och även under *Uppsala Pride*. Under våren hölls också ett informationstillfälle om BDSM och fetischism för RFSU Stockholms skolinformatörer och utbildare.

Gruppen anordnade workshops, panelsamtal och organiserade ett informationstålt i *Pride Park* under *Stockholm Pride*. I *Pride House* hölls seminarier i både mer allmänt orienterande anda och i mer riktade ämnesområden med teman såsom BDSM och funktionshinder med mera. Gruppen delade ett tält i *Pride Park* med två organisationer som också arbetar med BDSM och fetischism, *Club Sade*, *Club Wish* och *Dekadance*. Tältet var välbesökt och samarbetet fungerade bra. Det hölls även välbesökta paneldiskussioner kring BDSM och fetischism i *Pride House*. Inför *Stockholm Pride* togs det även fram en enkel informationspamflett som var väldigt populär. Den baserades på det föregående informationshäftet *BDSM & FETISCHISM - så funkar det* men reviderades eftersom delar av informationen blivit inaktuell i och med Socialstyrelsens beslut att ta bort sjukdomsklassificeringarna av bland annat fetischism och sadomasochism från den 1 januari 2009.

UTBILDNINGAR, MÖTEN OCH KONFERENSER FÖR MEDLEMMAR

I april var RFSU Katrineholm värd för RFSU:s vårträff och höstkonferensen hölls på förbundskansliet i samarbete med YouAct (European Youth Network on Sexual and Reproductive Rights). Två ledarträffar har arrangerats på förbundskansliet, i mars och oktober, den senare med tema *Påverkansarbete* och gästföreläsare från *AgendaPR*. RFSU Uppsala bjöd in till RFSU:s första temadag för året med tema *Bisexualitet*, och den andra ägde rum i Stockholm med tema *Kravmärkt Porr*. Dessutom hölls träffar för lokal RFSU-personal. Flera lokalföreningar och lokala grupper gjorde också studiebesök på förbundskansliet.

RFSU erbjuder medlemsutbildning för nya medlemmar som genomförs av lokalföreningen eller den lokala gruppen. Under 2009 genomfördes minst sju medlemsutbildningar med tio till tjugo deltagare vid varje utbildning. Under året gjordes också en översyn av medlemsutbildningen, som ett led i kvalitetssäkringsarbetet och för att göra det möjligt att genomföra fler, då efterfrågan stadigt ökat.

HÖSTKONFERENSEN GLOBAL ACTIVISM IN A LOCAL CONTEXT

Samarbetet mellan RFSU och YouAct vid årets höstkonferens och drog många deltagare, sammanlagt närmare fyrtiofem stycken. Under en helg i oktober möttes man från RFSU och YouAct och utbytte erfarenheter, utvecklade samarbeten och ett konkret resultat är ett nybildat nätverk för internationellt arbete på lokal nivå i RFSU.

SEXUALUNDERVISNING

SKOLANS SEX- OCH SAMLEVNADSUNDERVISNING

RFSU:s arbete med sex- och samlevnadsundervisningen har, liksom under föregående år, framför allt varit inriktat på skolsajten på hemsidan, kurser och föreläsningar samt arbetet med lärarutbildningen och skolans kursplaner.

LÄRARUTBILDNINGEN

Lärarutbildningarna har varit föremål för RFSU:s arbete under flera år. År 2009 var inget undantag, eftersom den utredning som regeringen tillsatte under 2007 om en ny lärarutbildning lämnade sitt betänkande *En hållbar lärarutbildning (SOU 2008:109)* i december 2008. RFSU skrev ett remissvar på betänkandet som finns att läsa på www.rfsu.se. RFSU var kritiskt till att frågor om sexualitet, samlevnad, genus, hbt med mera fick så litet utrymme i betänkandet. De nämns bara i förbigående och riskerar att få ytterst liten plats när den nya lärarutbildningen sedermera startar. Inte ens kunskaper om diskriminering och kränkande behandling – som lärarna enligt examensordningen ska ha – tas upp i betänkandet.

Regeringen skulle ha lagt en proposition om ny lärarutbildning i början av hösten 2009 men det sköts på framtiden och blev uppskjutet till början av 2010.

Med anledning av betänkandet har RFSU gjort flera saker. RFSU anordnade ett samråd med andra organisationer och instanser med intresse i frågan, bland annat Lärarförbundets studerandekommitté, Rädda barnen, RFSL, Lärarnas riksförbund och Lärarförbundet.

Vidare fick RFSU i januari 2009 träffa riksdagens utbildningsutskott och lägga fram argument för varför det är viktigt med sex och samlevnad på lärarutbildningen samt svara på frågor från utskottets ledamöter.

Under Almedalsveckan genomförde RFSU seminariet *Sex på schemat även för lärare* som bestod av en sex- och samlevnadslektion, som gavs av sexualupplysaren Sandra Dahlén och RFSU:s skolansvariga Hans Olsson. De som deltog i lektionen och det efterföljande panel-samtalet, som leddes av RFSU:s generalsekreterare Åsa Regné, var handelsminister Ewa Björling (M), Gudrun Schyman (talesperson FI), Christer G Wennerholm (ordförande i Nationella rådet för HIV-prevention), Eva-Lis Sirén (ordförande Lärarförbundet), Christer Hallerby (statssekreterare FP), Sonja Åström (2:e vice ordförande i Lärarnas riksförbund), Maria Ferm (språkrör för Grön ungdom), Sanna Rayman (ledarskribent på *SvD*). Ett åttiotal personer kom till seminariet och gav mycket uppmärksamhet i media.

I november höll RFSU en sex- och samlevnadslektion i riksdagen för riksdagsledamöter. För inbjudan stod riksdagens SRHR-grupp. Med anledning av detta intervjuades RFSU tillsammans med riksdagsledamoten Annika Qarlssoon (C), i P1-morgon. Ett tjugotal riksdagsledamöter kom till lektionen.

I slutet av november uppvaktade RFSU utbildningsdepartementet angående den förestående propositionen om ny lärarutbildning och fick träffa Peter Honeth, statssekreterare åt högskole- och forskningsminister Tobias Krantz.

RFSU har också i flera debattartiklar i tidningar och i samband med andra debatter liksom i andra sammanhang framhållit att obligatorisk utbildning i sex och samlevnad behövs på lärarutbildningen, för att på sikt öka kvaliteten på skolans sex- och samlevnadsundervisning.

KURSPLANER

Under året har Skolverket arbetat fram förslag till nya kursplaner för bland annat grundskolan. I den processen var RFSU inbjudet att delta i en så kallad yttre referensgrupp (tillsammans med andra organisationer och myndigheter) och fortlöpande ge synpunkter på kursplaneförslagen. Tre sådana remissrundor anordnades under perioden september till november, innan Skolverket lade fram det slutliga förslaget till nya kursplaner i slutet av året. Remissvaret på det slutliga förslaget skulle vara inne i början av år 2010. I arbetet med kursplanerna deltog en liten grupp RFSU-medlemmar som är eller studerar till lärare, representerande sex olika lokalföreningar/grupper. RFSU kan med glädje konstatera att förslagen till nya kursplaner är en klar förbättring jämfört med de nu gällande kursplanerna. Sex och samlevnad ges en tydligare ämnesövergripande profil, där både biologiska, samhällsrelaterade, etiska och historiska perspektiv finns med. Regeringen ska under 2010 besluta om de nya kursplanerna, som är tänkta att gälla från läsåret 2011/12.

ANIMERAD FILM

RFSU fick 2008 ett anslag från Allmänna arvsfonden för att i samarbete med UR (*Utbildningsradion*) göra en animerad film om sex och samlevnad riktad till högstadielärover, som beräknas vara klar i slutet av 2010. Under 2009 kom arbetet med filmen i gång på allvar med manus och att hitta animationsbyrå. Referensgrupper med elever har läst och kommenterat manus och tonåringar valts ut för att göra rösterna.

SEX OCH SAMLEVNAD PÅ SFI

RFSU gav en kurs om att arbeta med sex och samlevnad på SFI med runt tjugo deltagare från hela Sverige.

BROSCHYR OM SEX- OCH SAMLEVNADSUNDERVISNINGEN

Kunskapen om vad sex- och samlevnadsundervisning egentligen innehåller är inte alltid så stor, och ibland undrar föräldrar vad skolan tar upp. Därför har vi skrivit en broschyr för föräldrar som vill veta mer om vad sex- och samlevnadsundervisningen innehåller. Den kommer att tryckas under 2010, har även översatts till engelska och arabiska, och kommer liksom andra broschyrer att finnas för nedladdning på hemsidan.

SKOLSAJTEN

På RFSU:s *skolsajt* kan man hitta artiklar om metoder, kommentarer om sex- och samlevnadsområdet, materialtips, sexualpolitik med mera. *Skolsajten* uppdateras regelbundet, under 2009 med sjutton nya artiklar utöver ledarkommentarer och nyhetsbrev. Skolsajtens ledarkommentarer har bland annat handlat om lärarutbildningen, kursplaneförslagen, kommunernas ansvar och 15-årsgränsen. Nya artiklar, förutom exempel på vad olika skolor och lärare gör, handlade om sex och samlevnad på mellanstadiet, genus och vanliga frågor som lärare har.

SKOLINFORMATION

2009 års skolinformatörsutbildning blev extra aktuell med tanke på den debatt som uppstod kring UR:s program *Skolfront*, där mycket korta klipp från ett skolpass med RFSU Uppsala fanns med i ett inslag under hösten. Detta gjorde både deltagare och kursledare extra måna om att se till att vi finns ute på skolorna och bidrar med bra sexualupplysning. Tre återträffar för skolinformatörer har även hållts, där det diskuterats kring metod och problem som kan uppstå. En speciell grupp har utvecklat informatörs materialet och skickat ut information till skolor under hösten.

SKOLINFORMATION I GÖTEBORG

Skolinformationen är en central del av RFSU Göteborgs sexualupplysningsarbete. Fjorton skolinformatörer genomförde femtio halvdaysuppdrag med trettio tre olika uppdragsgivare för totalt 1178 elever (573 tjejer, 605 killar). Uppdragen var i första hand i högstadie- och gymnasieklasser, men också på ungdomshem och fritidsgårdar. I tillägg till detta hade vi uppdrag på folkhögskola med fokus på normer, på universitetet med fokus på kön och hbt, samt för lärarstuderande om sexualundervisning. Vi hade också två uppdrag för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning.

Ett nytt projekt var sex- och samlevnadsundervisning för vuxna på lätt svenska. Ett undervisningsupplägg för sex- och samlevnadsundervisning i sfi-klasser (svenska för invandrare) och liknande sammanhang utvecklades och en informatörsverksamhet som erbjuder informa-

tionspass till sfi samordnades. Lätt svenska-informatörer utbildades. Sammanlagt genomfördes tjugotre lätt svenska-uppdrag fördelat på sju uppdragsgivare under verksamhetsåret.

RIO – NÄTVERK FÖR SKOLSAMORDNARE/SKOLINFORMATION INOM RFSU

Under året bildades ett nätverk för skolsamordning inom RFSU, kallat RIO (RFSU:s Informatörsorganisation). Det är ett nätverk för dem som arbetar med skolsamordning och skolinformation i landet. Syftet är att ta fram ett nationellt skolinformationskoncept med utbildningsmaterial och kursledare.

KILL- OCH TJEJGRUPPERNA

Precis som förra året pågick killgruppsverksamheten under höstterminen på Västerholmsskolan i Skärholmen i Stockholm. Den utökades i år även med ett antal tjejgruppsträffar för tjejerna i samma årskurs. Vi träffade alla elever i årskurs 8 under sammanlagt åtta träffar på lektionstid med killarna och fyra med tjejerna. Sextioåtta elever, trettiofem killar och trettiotre tjejer, från tre klasser deltog uppdelade i sex grupper och med två gruppledare i varje grupp.

Gruppledarutbildningen genomfördes under en helg i mitten av september och innehöll både gamla och nya programpunkter. Nya punkter var bland annat *Väld och förtryck i hederns namn* med Alán Ali, och reflektioner från arbetet med böckerna *Killar* och *Brudar* tillsammans med författaren Annica Carlsson Bergdahl.

Ännu har inte utvärderingar från årets projekt kommit in, men muntligen har det uppskattats från både eleverna, lärarna och ledarna. Skolan säger att de har märkt skillnad på attityder och kunskapsnivå i klasserna och vill gärna jobba med oss igen. Det har funnits intresse av att veta mer om projektet både inom RFSU och från andra håll, bland annat från Män för jämställdhet, UMO.se, Pittstim, projektet Killnorm och ungdomsmottagningen i Skärholmen. Vi har även deltagit i ett seminarium med Jackson Katz, författare och föreläsare om manlighetsfrågor, verksam i USA, ett deltagande som gav nya idéer och möjlighet att prata om projektet med många människor verksamma inom samma fält.

SEXUALUPPLYSNING TILL ALLMÄNHET

SEXUALUPPLYSNING I MEDIA

Media är en fortsatt viktig kanal för RFSU för att nå ut till en bred allmänhet med sexualupplysning. Vi försökte därför under året att möta de förfrågningar som kom från press och etermedia. Bland annat fick RFSU:s praktikor stor medial uppmärksamhet. Mediekontaktorna består både i en direkt medverkan i artiklar eller i tv- och radioprogram, men även som en del i journalisternas researcharbete.

RFSU:S PRAKTIKOR

RFSU:s praktikor är fortsatt uppskattade och populära och beställs i stora upplagor. De är uppmärksammade också utomlands, inte minst de som handlar om kvinnors sexualitet, som *Praktika för klitorissex*. Under 2009 fortsatte vi satsningen på översättningar, i första hand för att nå ut till fler människor i Sverige men också i andra länder.

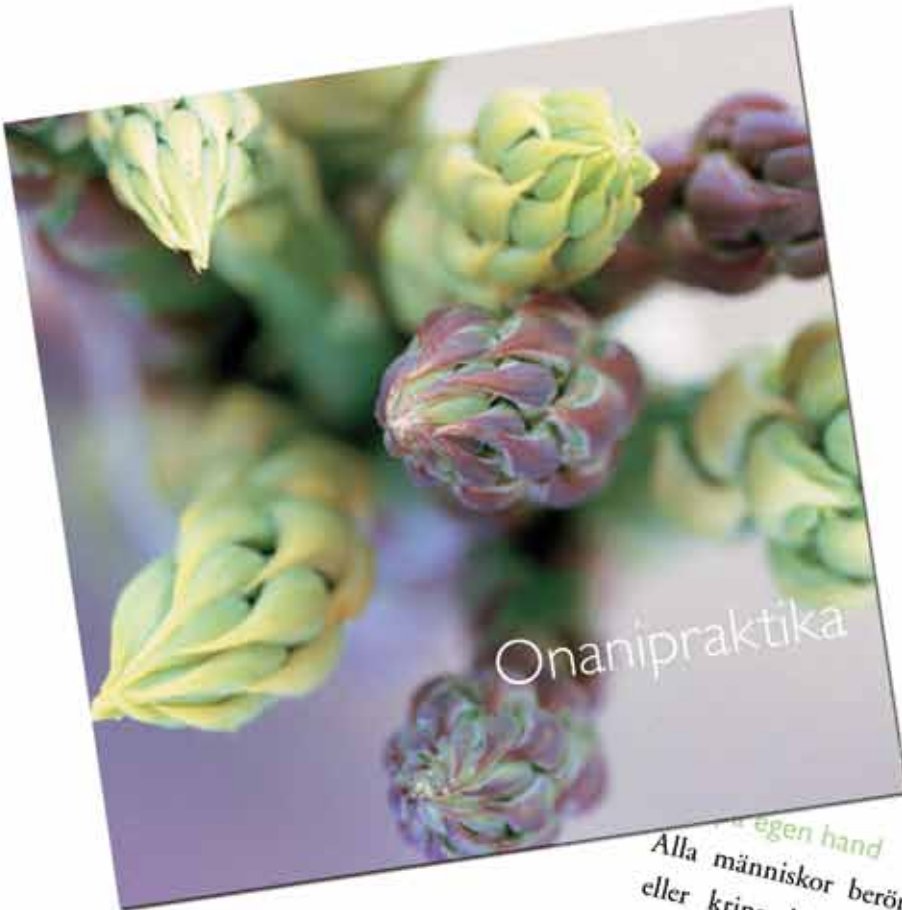
Under året kom två nya praktikor ut: *Onanipraktika* och *Slidkransen – frågor och svar om myter kring mödom och oskuld*. Myterna kring det första samlaget och mödomen är starka och vållar mycket oro och bekymmer. Okunskapen är fortfarande stor och många tror att det ”ska” göra ont och blöda vid första samlaget. *Slidkransen* har rönt stor uppmärksamhet både i Sverige och utomlands. Den har översatts till engelska, arabiska och sydkurdiska. Ordet slidkrans kom också med på *Språkrådets nyordslista 2009*.

Kondompraktika för män översattes också till arabiska. *Onanipraktikan* översattes till engelska för nedladdning via hemsidan.

RFSU:S FRÅGELÅDA

Genom frågelådan når RFSU ut till ett stort antal personer med sexualupplysning. Förutom de drygt sexhundra sökbara exempelfrågorna som är tillgängliga i frågelådan så finns möjlighet att ställa en personlig fråga och få råd i frågor som rör sexualitet och samlevnad. Under 2009 besvarades drygt 2000 frågor och 188 000 läsningar gjordes av exempelfrågor, vilket är en nedgång från föregående år. Tydligast nedgång var det bland de yngsta besökarna. En möjlig förklaring torde vara att ungdomsmottagningen på nätet, *UMO.se* startade i slutet av 2008.

Under hösten 2009 påbörjades arbetet med RFSU:s nya sex- och samlevnadssajt där RFSU:s frågelåda kommer att vara en viktig del. Årets arbete med den nya sajten bestod i att ta fram texter inför öppnandet i början av 2010. Två frågelådsträffar hölls under året. Under den första

Onanipraktika

...egen hand

...onanipraktika

Alla människor berör någon gång sin kropp: på eller kring könsorganen, omkring bröstvårtorna, analöppningen eller någon annanstans. De flesta som en gång har gett sig ut på en upptäcktsresa på den egna kroppen förstår snart att beröringen kan få en att känna lust och behagliga känslor. När en person på egen hand ägnar sig åt denna beröring, inte minst för att uppnå ... talar vi om att man onanerar.

...srikedom är enorm och alla på. Även om vissa tekniker ... varje människa i princip ... ar att kunna njuta av

Runka
 Klömma på
 kompisens
 Dra en
 trumfeta
 Klia Doris
 ruskatuff
 ledarjwelen
 mata bävern
 RULLA
 BÅRET
 gnussa
 spela fickpingis
 SPELA SKINNFLOJT
 Handjaga.
 Handtralla
 SCROLLA
 Reta piven
 Gnugga
 Genickbenen
 pulla
 Taja
 Onna
 DRÄN TARZAN
 Solosex

var fokus normer kring kön och på vilket sätt dessa påverkar både frågeställningar och de svar som ges. Till årets andra träff bjöds psykolog Moa Mannheimer från Wasa BUP in för att föreläsa om barns sexualitet. Efter föreläsningen följde en diskussion utifrån frågor i frågelådan som berörde ämnet.

STUDIECIRKLAR

Efter mycket positiv respons på den första studiecirkeln *Sex och samlevnad för vuxna*, som anordnades av RFSU Malmö under hösten 2008, ökade intresset bland lokalföreningens aktiva medlemmar att fortsätta på den inslagna vägen även under 2009.

Utöver två studiecirklar i *Sex och samlevnad för vuxna* arrangerades två specialämnesinriktade cirklar kring *Barns sexualitet* samt *Sex, brott och straff*. Alla cirklar var samarrangemang med Folkuniversitetet i Malmö. Utöver tillgång till lokaler och teknisk utrustning var Folkuniversitetet mycket behjälpligt i marknadsföringen, till exempel genom artiklar och extra notiser i sitt program och nyhetsbrev. Vidare skedde marknadsföring via annonsering i *Metro* samt genom affischer och inte minst genom ”mouth-to-ear”. Generellt kan man konstatera att framgångsfaktorerna för fyra lyckade cirklar var att mötena hölls utanför föreningens lokaler, att inbjudan gick ut till en bred allmänhet, att cirkeln var gratis för deltagarna och att det inte krävdes någon förkunskap eller medlemskap i RFSU. Ett stort tack ska på detta ställe riktas till alla föreläsare i sex och samlevnads-cirkeln – som mycket välvilliga och utan arvode delade med sig och öppnade upp för spännande diskussioner.

Det fanns en större blandning av ålder, yrkesgrupper och förförståelse för de olika ämnena än vad som vanligtvis är förekommande inom RFSU. Ett flertal av deltagarna blev medlemmar i lokalföreningen efteråt – och tre helt nya medlemmar blev så engagerade att de tillsammans med en tidigare medlem arrangerade studiecirkelarna *Sex och samlevnad för vuxna* samt började skissa på den fjärde studiecirkeln våren 2010.

En lathund för studiecirklar med tips för andra som vill starta liknande studiecirklar finns på RFSU Malmös hemsida: www.rfsu.se/malmo.

RFSU-TV I GÖTEBORG

I början av året inledde den nystartade *RFSU-TV-gruppen* ett samarbete med *Filmcentrum Väst* och påbörjade arbetet med att ta fram material för att göra åtta program som ska sändas i öppna kanalen under våren 2010.

INTERNATIONAL TRAINING PROGRAMME (ITP)

Under 2009 organiserade RFSU tillsammans med RFSL kursen *LGBT and Human Rights* (LGBT = Lesbian Gay Bisexual & Transgender). I år dubblerades kursen av uppdragsgivaren vilket innebar att vi hade möjlighet att anordna två kurser. De båda internatkurserna hölls samtidigt under tre veckor i oktober/november.

En av kurserna fokuserade på Asien och hade deltagare från Bangladesh, Indien, Indonesien, Kambodja, Kina, Nepal, Pakistan, Sri Lanka och Thailand. På den asiatiska kursen var det tjugosju deltagare.

Den andra kursen fokuserade på Afrika och hade deltagare från Kenya, Malawi, Namibia, Rwanda, Sydafrika, Tanzania, Uganda, Zambia och Zimbabwe. På den kursen hade vi tjugofem deltagare.

Utöver dessa två kurser genomfördes en regional uppföljningsvecka i Istanbul med deltagarna från 2008 års kurs om LGBT an Humann Rights.

I juni i Göteborg organiserades även en uppföljningsworkshop där ett tjugotal tidigare ITP-deltagare från fyra tidigare SRHRA-kurser delade med sig av sina erfarenheter och upplevelser av hur de använt sig av kunskaperna och metoderna de fått genom ITP.

Ovanstående kurser finansieras och ges på uppdrag av Sida.

HÄLSOFRÄMJANDE ARBETE

SEXUALITET I BARNDOMEN

Sexualitet i barndomen har sedan 2007 varit ett fokusområde för RFSU. Den kompetens och kunskapsutveckling som genomfördes under 2008 resulterade i år i en mängd aktiviteter som genomfördes både centralt och lokalt.

I mars arrangerade RFSU tillsammans med Vårdförbundet seminariet *Att möta barns frågor om sexualitet - ett kunskapsseminarium om sexualitet i barndomen*. Föreläste gjorde Åsa Kastbom, läkare och doktorand vid Hälsouniversitetet i Linköping, Kristina Henkel, jämställdhetskonsult, Maria Bergström, sexualupplysare RFSU samt Eva Wendt, barnmorska och ordförande i FSUM (Föreningen för Sveriges ungdomsmottagningar). Seminariet lockade ett hundratal deltagare och vände sig i första hand till yrkesverksamma inom barnomsorgen.

Under *Bok- och Biblioteksmässan* i Göteborg arrangerade *Ottar* ett seminarium på temat *Sexualitet i barnböcker – finns den?*. Seminariet samlade cirka åttio personer som ville lyssna till samtalet mellan pedagogen Anna Kosztovics, författaren och sexualupplysaren Katerina Janouch och Alle Eriksson, grundare av barnboksförlaget Vombat.

Under 2009 arbetade vi fram en enkät som skickades till all personal på 70 förskolor runt om i Sverige. Syftet var att ta reda på i vilken utsträckning personalen har utbildning kring barn och sexualitet, om de upplever att de har ett behov av utbildning kring barns sexualitet och om de talar om och möter barns frågor kring sexualitet. Resultaten från enkäten presenteras i en rapport 2010.

I media hördes RFSU på ett tydligare sätt i samtal kring barns sexualitet, bland annat i tre längre intervjuer. I juni publicerade Svenska Dagbladet en artikel om hur man kan möta barns frågor kring sexualitet. Tidningen Vi föräldrar gjorde en artikel på samma tema. Aftonbladet.se skrev på temat "Att våga prata sex med sina barn".

Även RFSU:s arbete att inkludera frågor om barns sexualitet i den ordinarie verksamheten fortsatte under året. Det kunde exempelvis märkas på RFSU:s hemsida och frågelåda. På RFSU:s skolsajt publicerades en artikel om sex och samlevnad för mellanstadiebarn.

Frågelådsträffen hösten 2009 hade fokus på barns sexualitet

STUDIECIRKEL BARNES SEXUALITET I MALMÖ

Denna cirkel gjordes i samarbete mellan RFSU Malmö och Folkuniversitetet med sammanlagt fem träffar under fem veckor. Mycket tid lades på förberedelser där teman för träffarna planerades, letade efter tänkbara föreläsare och marknadsföring. Eftersom cirkeln främst var riktad till småbarnsföräldrar delades flyers ut på barnloppis och affischer sattes upp på BVC, öppna förskolor och Friskis & Svettis förutom de ställen där marknadsföring gjordes tillsammans med de övriga studiecirkelarna.

Gunnel Brander föreläste om barns psykosexuella utveckling och gav en grundläggande genomgång av de psykologiska teorier som tangerar ämnet. Linda Leveau ledde värderingsövningar tillsammans med Anna Kosztovics. Övningarna gav vilda diskussioner utifrån deltagarnas egna tankar, erfarenheter och åsikter. Martin Jensen presenterade hur man arbetar på utförskolan Stock och Sten och diskussioner fördes kring barns sexualitet och genus i förskolan. Deltagarna fick boken *Snippor och Snoppar*, kopior av tidningsartiklar på ämnet och litteraturlista. Filmen *Barns sexualitet* av Tore Langfeldt visades.

rfsu

29 May-08 JUNE 2009
ISTANBUL, TURKEY

**SU LGBT AND HUMAN RIGHTS
TRAINING PROGRAMME**

För genomgång av generella praktiska förberedelser inför en studiecirkel, se dokumentet *Lathund Studiecirklar* på www.rfsu.se/malmo.

TRUST IN LUST UTBILDNINGSTURNÉ 2.0

Under 2008 inleddes ett samarbete mellan RFSU-förbundet och RFSU AB för att utbilda Apotekets personal i frågor kring sexualitet i allmänhet och seriens produkter i synnerhet. Produkterna samt utbildningarna mottogs väl av apotekspersonalen och under 2009 har en ny utbildnings- och lanseringsomgång ägt rum. Tio RFSU-informatörer har under denna andra utbildningsomgång utbildat omkring tusen apoteksanställda, fördelat på drygt hundra apotek runt om i landet.

Av utvärderingarna att döma har utbildningarna varit önskvärda och välbehövda. När utbildarna har fått poängsätta apotekspersonalens inställning vid utbildningarna, är resultatet generellt väldigt högt. Medelvärdet av ”attitydbedömningen” på de nu 94 inrapporterade Apoteken är 3,4, på skalan 1-4 där fyra är högst. Utbildarna rapporterar tämligen unisont om en till en början tveksam eller försiktigt positiv attityd till produkterna som under och efter utbildningen övergår till större säkerhet att prata om sexualitet i allmänhet och produkterna i synnerhet.

Nycklar i samarbetet har varit att det funnits tydligt angivna personer som sköter kontakt, frågor och annat mellan RFSU AB, RFSU och utbildare. Det är i sammanhanget viktigt att komma ihåg att tydliga roll- och uppdragsfördelningar är av vikt i alla projekt. Utbildningsturnén Trust in Lust 2.0 har återigen visat att det fungerar alldeles utmärkt, och flera synergieffekter nås, när RFSU:s olika delar arbetar tillsammans.

För dem som arbetat med projektet har kunskapen om RFSU:s olika delar ökat och breddats avsevärt. Detta bidrar säkerligen till en ökad trovärdighet för RFSU som organisation och som varumärke.

VEM HAR LÄRT DIG
DET DU KAN
OM SEX?

Grann~~t~~nten

Min ~~l~~rare

Frå~~g~~ Olle

BEHANDLING OCH RÅDGIVNING

RFSU-KLINIKENS VERKSAMHET

VERKSAMHETSMÅL 2009

Att erbjuda medicinsk och psykoterapeutisk rådgivning och behandling till enskilda människor i frågor som rör sexualitet. Att utifrån den kliniska verksamheten utveckla metoder samt utforma och genomföra utbildningar och ge handledning såväl nationellt som internationellt. Att verka för att den kliniska kunskapen sprids.

Vi strävar efter att vara en mottagning där alla, oavsett kön, ålder, funktionsnedsättning, social position, etnisk eller religiös tillhörighet eller sexuell läggning ska känna sig välkomna.

VERKSAMHETEN

Basverksamheten består av individuell rådgivning, undersökning och behandling.

RFSU-klinikens verksamhet innefattar både kliniskt och utåtriktat arbete. Den kliniska delen innehåller sexualmedicinskt- och psykoterapeutiskt patientarbete. Den utåtriktade verksamheten består, bland annat, av kursverksamhet, handledningsuppdrag, kontakter med media med mera.

Under året påverkades klinikens verksamhet i hög grad av Stockholms läns landstings beslut att inte förnya avtalet med kliniken inför 2010. Istället hade beslut fattats om att vården skulle bli föremål för upphandling. Otydlig tidsplan och en successiv framflytt av beslutet gjorde att verksamheten svävade i ovisshet hela våren och sommaren. I början av september kom plötsligt beskedet att det inte skulle bli någon upphandling utan att avtalet, trots allt, skulle förnyas. Därefter har klinikens uppdrag förhandlats med representanter för landstinget och ett nytt avtal kommer sannolikt att vara klart under våren 2010.

Det totala antalet patientbesök uppgick under året till elvatusensjuhundratre. Detta är en minskning från förra året med cirka tusen patienter men ändå inte helt i linje med det mål på max tiotusen patienter som vi hade satt upp för 2009. Klinikens barnmorskor och sjuksköterskor tog emot åttio procent av patienterna, läkare och terapeuter cirka tio procent vardera. Av klinikens besökare var cirka fyrtio procent män och sextio procent kvinnor. Åldersspridningen var stor men den största gruppen besökare var mellan tjugo och trettiofem år.

KLINISKT ARBETE

SEXUALMEDICIN

Basen i det sexualmedicinska arbetet är det preventiva arbetet som syftar till att förebygga oönskade graviditeter och minska spridningen av STI (klamydia, gonorré, hiv och syfilis).

För klinikens heltidsanställda barnmorska bestod arbetsuppgifterna huvudsakligen i patientmottagning, telefonrådgivning och att besvara frågor i RFSU:s frågelåda samt bistå RFSU AB genom att, via telefon och e-post, svara på konsumenternas frågor om RFSU AB:s produkter. Sjuksköterskan, som arbetar halvtid, var främst inriktad på patientmottagning för män. Vi hade under året förmånen att handleda cirka trettio barnmorskestudenter. De deltog var och en under en dag i arbetet tillsammans med klinikens barnmorska och sjuksköterska. Vidare hade barnmorskan handledning av andra barnmorskor som gick utbildning för förskrivningsrätt.

Två undersköterskor med utbildning i smittspårning hade ansvar för det praktiska arbetet vid mottagningarna, provsvar, stora delar av kontaktspårningen samt provtagning. Under året utvecklade vi, tillsammans med en datakonsult, ett datoriserat program som underlättar smittspårningsarbetet.

MOTTAGNINGSVERSAMHET

RFSU-kliniken hade mottagning dagtid måndag till och med torsdag samt tre kvällar i veckan. Det var barnmorskor, sjuksköterskor och läkare som tog emot nittio procent av patientbesöken under 2009.

BESÖKSORSAK

Den vanligaste anledningen till besök vid kliniken har varit oro för sexuellt överförda infektioner. Kvinnorna vill också ha råd om preventivmedel och få recept på dessa. Övriga frågor har gällt andra sexuellt relaterade problem, som till exempel smärta vid samlag. Många patienter återkommer till RFSU-kliniken men varje år tillkommer det också ett antal nya besökare. Andelen nybesök brukar ligga mellan trettio till fyrtio procent, vilket även gäller för 2009 då andelen var trettiosju procent.

KÖNS- OCH ÅLDERSFÖRDELNING

Det var cirka arton procent fler kvinnor som sökte sig till den sexualmedicinska mottagningsverksamheten, vilket beror på att preventivmedelsrådgivningen och förskrivning av, bland annat, hormonella preventivmedel i huvudsak efterfrågas av kvinnor. Åldersmässigt är spridningen stor men den största gruppen (cirka sjuttio procent) är mellan 20-35 år.

ÖPPET HUS-MOTTAGNING

Öppet hus-mottagningarna mellan klockan 15 och 20 på måndagar och klockan 9 och 12 på torsdagar är mycket populära bland besökarna. Vi har inte alltid haft möjlighet att ta emot alla som söker till oss men har då erbjudit annan bokad tid eller hänvisat till andra mottagningar. Möjligheten att boka tid via webben är mycket uppskattat och under 2009 gjorde vi fler tider tillgängliga för detta.

PREVENTIVMEDELSRÅDGIVNING

Under året förskrev barnmorskorna och läkarna på kliniken nästan 2000 p-pillerrecept. De mest förskrivna preparaten är *Neovletta*, tätt följt av *Cerazette* och *Yasmin*. Allt fler har valt p-ring, en metod som även ökat hos de yngre och som nu ingår i ungdomssubventionen. De kvinnor som valt *Implanon*, preventivmedel i form av en stav som sätts in under huden, och spiral har varit något fler än tidigare. Fortfarande rör det sig dock bara om cirka sextio kvinnor för vardera preventivmetoden. Av spiralerna (hormon- och kopparspiral) är det kopparspiral som flest kvinnor valt.

Under hösten 2009 kom ett nytt akut-p-piller, *ellaOne* samt ett nytt p-piller, *Qlaira*, ut på marknaden. Dessa två har endast skrivits ut till ett fåtal av våra patienter.

SEXUELLT ÖVERFÖRDA INFEKTIONER

Provtagning, behandling och smittspårning är viktiga delar i arbetet med att förebygga spridning av de sexuellt överförbara infektionerna. Av dessa infektioner är klamydia den dominerande. Under 2009 kan man, på riksnivå, se en liten nedgång i sjukdomsincidensen. Smittspårningen tar alltmer resurser i anspråk vilket påverkas av dels antalet smittade, dels hur många sexuella kontakter som varje smittad har haft de senaste tolv månaderna.

STI-PROVTAGNING

Under 2009 tog vi 5476 klamydiaprover vilket är cirka åttahundra färre än 2008. Antalet positiva klamydiaprover är därmed också färre. Andelen ligger på knappt åtta procent av totala antalet tagna klamydiaproven. En marginell minskning från förra året, då andelen var drygt åtta procent, som vi inte kan dra några slutsatser av utan troligtvis bara kan tillskriva slumpen.

PROV	ANTAL PROV	ANTAL POSITIVA	KVINNOR, POSITIVA PROV	MÄN, POSITIVA PROV
Klamydia	5476	426	213	213
HIV	1521	0	0	0
Gonorré	1322	5	2	3
Syfilis	291	0	0	0

PREVENTIVMEDELS- OCH STI-RÅDGIVNING PER TELEFON

En timme varje dag har en barnmorska tagit emot telefonsamtal från allmänheten. Dessa uppgick under året till cirka 1000 samtal varav ungefär sextiofem procent var kvinnor och trettiofem procent män som ringde för rådgivning. De vanligaste frågorna gällde preventivmedel, STI samt problem relaterade till kroppen och sexualiteten. Telefonen är tillgänglig för alla oavsett var i landet man bor och att kunna ställa frågor anonymt är uppskattat.

SEXUALRÅDGIVNING OCH PSYKOTERAPEUTISK VERKSAMHET

MOTTAGNINGSVERKSAMHET

För sexualrådgivningen och det psykoterapeutiska arbetet svarar en behandlingsgrupp med psykoterapeutisk utbildning och erfarenhet. Två fast anställda legitimerade psykoterapeuter utgör navet i verksamheten. Övriga terapeuter är konsulter och har sina huvudsysselsättningar i annat psykoterapeutiskt behandlingsarbete och utbildningsverksamhet.

Antalet besök till den terapeutiska verksamheten uppgick under 2009 till 1151. Detta motsvarar cirka tio procent av klinikens besök. Sammanlagt var det tvåhundraertiosju personer som besökte terapeuterna under året. De flesta togs emot för kortare kontakter. Drygt sju-tiofem procent av besökarna gjorde maximalt fyra besök. Det var något fler män än kvinnor som besökte mottagningen. Åldersfördelningen var spridd men den största andelen besökare var mellan 26-35 år.

SEXUALRÅDGIVNING VIA TELEFON

Basen för den sexualrådgivande och psykoterapeutiska verksamheten är en telefonmottagning som är öppen fyra dagar i veckan, en timme åt gången. Under år 2009 svarade tre av klinikens psykoterapeuter för dessa fyra timmar. Cirka 1000 personer fick individuell sexualrådgivning per telefon. Samtalen kommer från hela landet men främst från Stockholms län och det är något fler män än kvinnor som ringer.

Männens frågor gällde främst erektionsproblem, för tidig sädesavgång, bristande lust eller sexberoende. Det är också vanligt att mannens partner konsulterar kliniken för till exempel hans bristande lust eller hans sexmissbruk.

Även i telefonsamtalen från kvinnor har bristande lust varit ett återkommande problemområde. Därutöver har, bland annat, smärtupplevelser i samband med samlag och sexuella övergrepp och dess konsekvenser varit orsaker till att kvinnor sökt hjälp. Även anhöriga till personer som utsatts för sexuellt våld tas emot för samtal på RFSU-kliniken. Kliniken samarbetar med Södersjukhusets Akutmottagning för våldtagna kvinnor och Stockholms kommuns kriscentrum för kvinnor.

Fortfarande är tendensen att allt fler med svårare problematik vänder sig till klinikens rådgivning. Bland annat är det allt fler unga vuxna som uttrycker djup oro över sina sexuella svårigheter så som tvångsmässig sexualitet, funktionsstörningar och bristande lust.

Telefonrådgivningen kombineras med tidsbeställning vilket innebär att patienterna har erbjudits tider utifrån de resurser kliniken har. Även akuta tider har kunnat erbjudas vid behov. Patienter har också kunnat hänvisas till andra institutioner eller mottagningar som finns i klinikens kontaktnät.

Utöver enskilda människors frågor kommer många förfrågningar från till exempel psykiatrins öppenvård, familjerådgivningen eller enskilda terapeuter som inte tycker att de har tillräcklig sexologisk kompetens eller möjlighet att möta de sexuella problemen inom sina respektive verksamheter.

UTVECKLINGSARBETE VID RFSU-KLINIKEN

Vårt arbete med att kvalitetssäkra klinikens arbete fortsatte under 2009. Samtliga medarbetare var engagerade i att kartlägga och dokumentera klinikens processer och rutiner.

MILJÖ

Vår målsättning att bli miljödiplomerade av landstinget resulterade i ett fortsatt miljöarbete. Samtliga medarbetare vid kliniken genomgick en grundläggande miljöutbildning, vi gjorde en miljökartläggning, fastställde miljömål och nödvändiga aktiviteter för att nå målen samt tog fram indikationer för uppföljning.

PREVENTION

Prevention var ett prioriterat område. Ett utvecklingsprojekt, finansierat av Stockholms läns landsting, med målet att utveckla det preventiva samtalet startade under året. Projektet, vars huvudsyfte är att stödja och motivera unga personer att göra hälsosamma val avseende sexualitet, bygger på samtalsmetoden *MI (motiverande samtal)* och en utveckling/anpassning av denna så att den kan användas mer riktad vid kortare samtal i samband med ett besök på RFSU-kliniken. Projektet löper under två till tre år. Som en del i projektet gjordes fyra fokusgruppsintervjuer med fokus på prevention, kondom, motivation och mottagande. Vidare undersökte vi via enkäter personalens kunskaper om och användning av *MI* samt patienternas uppfattning om motivation, prevention och risktagande.

FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Vårt behov av kunskaper och metoder för att möta ungdomar och unga vuxna med olika typer av funktionsnedsättning har på senare år ökat. Vi har också fått signaler om att dessa ung-

domar och unga vuxna känner sig vilsna och inte vet vart de ska vända sig med sina sexuella frågor och problem. Vår ambition, under 2009, var att öka vår kompetens inom diagnoserna Asperger och Damp. Under senhösten bjöd vi in en föreläsare som berättade om hur det är att leva med Asperger men utöver det har vi inte kunnat ägna så mycket tid som vi hade önskat åt detta.

UNGA VUXNA

Under några månader gjorde terapeuterna en kartläggning av telefonförfrågningar från unga vuxna. En stor grupp av männen ställde frågor om funktionsstörningar, främst erektionsproblem. Många av de unga människors frågor gällde också tvångsmässig sexualitet. Bland de unga kvinnorna dominerade frågor kring bristande lust. Funktionsstörningar som smärta vid samlag och svårighet att få orgasm var också vanliga orsaker till konsultationen liksom frågor kopplat till att ha varit utsatt för någon form av sexuellt övergrepp.

Under året tog terapeuterna emot drygt nittio unga vuxna, personer under 30 år, på kliniken. Bland dessa gällde besöken funktionsstörningar för trettiofyra procent av männen och sexton procent av kvinnorna. Trettiofyra procent av kvinnorna och sexton procent av männen sökte för bristande lust. Missbruk/tvång var orsak till tjugo procent av människors besök. Sammanlagt sökte tretton procent av de unga vuxna för konsekvenser av att ha varit utsatta för någon form av sexuellt övergrepp, i denna grupp fanns nästan lika många män som kvinnor.

MÄN SOM UTSATTS FÖR SEXUELLT VÅLD

RFSU-kliniken har under många år arbetat med frågor som rör sexuellt våld. Under de senaste åren har vi uppmärksammat att allt fler män med erfarenhet av sexuella övergrepp sökt sig till oss. Ofta kanske man söker för någon form av sexuell problematik som senare visar sig ha kopplingar till erfarenheter av övergrepp. I vår planering för 2010 prioriterade vi ett arbete för att synliggöra gruppen män som utsatts för sexuella övergrepp/sexuellt våld. Syftet är också att öka kunskaper om vilka behov av bemötande, omhändertagande och behandling dessa män har. Vi tog därför kontakt med samarbetspartners på Stockholms större akutmottagningar, RFSU, RFSU:s brottsofferjour, Psykhälsan Center, NCK (Nationellt centrum för kvinnofrid) med flera. Syftet med dessa kontakter var dels att berätta att kliniken nu kommer att prioritera arbetet med denna grupp, dels att undersöka vilken form av omhändertagande som redan finns. Män som utsatts för sexuella övergrepp/sexuellt våld är idag en osynliggjord grupp, mörkertalet kan antas vara stort. Beredskapen för att möta dessa män inom vården är ofta mycket begränsad.

RÅDGIVNING I MALMÖ

RFSU-Gruppen i Malmö bedriver sedan 1990 hiv-preventivt arbete i Region Skåne och riktar sig till den sexuellt aktiva befolkningen, såväl ungdomar som vuxna, oavsett sexuell identitet eller sexuell praktik. För att öka målgruppens sexuella medvetenhet och främja ett säkrare sexuellt beteende ur smittskyddssynpunkt arbetar man med utbildning, rådgivning och information. Innehållet i insatserna fokuseras på sexualitet, samlevnad och säkrare sex.

UTBILDNINGSVERSAMHET

RFSU-Gruppen Malmö, RFSU Malmös hiv-/STI-preventiva verksamhet satsade under 2009 på metodutveckling och implementering av det hiv-/STI-förebyggande arbetet riktat till ungdomar och unga vuxna i skola och behandlingshem. Vi genomförde längre riktade insatser på två skolor och tre behandlingshem samt processinriktad fortbildning av personal på två behandlingshem och en gymnasieskola. Totalt mötte vi tjugotre yrkesverksamma inom behandlingshem och femtio inom gymnasieskolan. Vi mötte även trehundra sextio gymnasieelever och sexton klienter på behandlingshem inom ramen för våra långtidssatsningar.

Vi genomförde även andra fristående utbildningar av yrkesverksamma inom skola, socialtjänst och andra områden inom det sociala arbetet. Exempel på detta är Malmö Stads Prostitutionsenhet och Malmö Högskola. Vidare utbildningsinsatser riktades till hälso- och samhällskommunikatörer, en tjejgrupp vid Svenska Kyrkan i Malmö, andra frivilligorganisationer och personal på andra skolor i Skåne.

Vi mötte studenter vid hälsningsgillan på högskolorna i Malmö och Kristianstad och har delat ut kondomer i samband med teaterföreställningen *Spring Awakening*.

RÅDGIVNINGSSVERKSAMHET

Vi avsatte cirka nittio timmar på rådgivning via telefon samt cirka trettio timmar på övrig tid. Vi besvarade cirka två till tio rådgivningsmail/vecka. Vi har tagit emot femtiofem rådgivningsbesök fördelade på två kvinnor (arton samtal), sexton män (trettiosex samtal) och ett par (ett samtal).

INTERNATIONELLT SAMARBETE

RAMORGANISATION TILL SIDA

RAMVERKSAMHET

2008 blev RFSU beviljat status som ramorganisation till Sida och RFSU:s förbundsstyrelse antog under hösten 2008 ett program innehållande vision, strategi och teman för den internationella verksamheten. 2009 har därför handlat om att planera för den verksamhet som vi vill bedriva och att inrätta system och rutiner som underlättar för oss att genomföra en sådan verksamhet.

Landanalyser, med särskilt fokus på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt fattigdom, har gjorts på ett trettiotal länder. Därefter beslutades om en prioritering som låg till grund för fördjupad kunskapsinsamling i ett utvalt antal länder. Vi har besökt möjliga partners samt andra organisationer eller institutioner i olika länder, till exempel ambassader och FN-organ, för att få fördjupad bakgrundsinformation och förståelse för utmaningar i respektive land. Utfallet av resorna blev en reviderad plan för insatser. Det kunde exempelvis bero på att vi inte hittade rätt organisationer eller att läget upplevdes annorlunda på plats och genererade nya slutsatser. Därefter fortsatte diskussionerna med de partners som identifierats och arbetet med en ansökan och plan för samarbetet 2010 kunde konkretiseras.

Parallellt med identifieringen av partners och länder genomförde Sida en så kallad systemrevision av RFSU. Denna visade att RFSU kommit en bit på väg vad gäller system för kvalitets-säkring av arbetet men att mycket utvecklingsarbete återstod. Efter att ansökan lämnats in till Sida den 1 oktober har också arbetet med att ta fram system fortsatt. E3 är en kvalitetsinriktad styrningsmetod som ska garantera att vi genomför insatser eller projekt på ett likvärdigt sätt. Den innehåller:

- Policies för till exempel partnerskap, anti-korruption, upphandling och miljö.
- Råd om hur man kan gå tillväga för att utföra olika uppgifter.
- Verktyg, exempelvis LFA-planeringsverktyg, bedömning av partners, riskanalys osv.

Strax före jul fick vi slutligen besked om beviljade medel för 2010. Cirka 18,5 miljoner kronor för programverksamhet 2010 innebär endast mindre neddragningar och att vi i stort sett kan genomföra den plan vi har. Verksamheten kommer 2010 att pågå i nio länder: Kambodja, Bangladesh, Indien, Georgien, Kenya, Tanzania, Uganda, Zambia och Bolivia, och med tjugotvå partners.

Tyvärr fick vi dock inga medel alls för informationsverksamhet i Sverige vilket var ett bakslag. Under 2010 ska vi analysera orsaker och försöka komma tillbaka med en ansökan för 2011.

HOMO- OCH BISEXUELLA SAMT TRANSPERSONER

RFSU leder ett Sida-finansierat nätverk för fjorton sydasiatiska hbt-organisationer i Indien, Sri Lanka, Nepal och Bangladesh. Samarbetet fortsätter under ytterligare fyra år och inbegriper regional samverkan och direkt organisationsstöd samt kapacitetsutveckling. Under 2009 hölls två regionala workshopar kring påverkansarbete i Mumbai respektive Delhi. Målen för nätverket handlar om utvecklat påverkansarbete, starkare organisationer och bättre nätverkande mellan organisationer med syfte att förbättra rättigheter och hälsa för hbt-personer. Tolv av organisationerna bedrev egna projekt inom ramen för programmet 2009. En pakistansk hbt-organisation som bildades under året vill delta i programmet och kommer att bjudas in.

ITP-programmet om hbt och mänskliga rättigheter, som under året var dubblerat, var vid sidan av nätverket den insats som tydligast direkt arbetade med hbt-frågor.

Inför samarbetet med hbt-programmet besöktes möjliga samarbetspartners i Georgien, Bangladesh och Kambodja. Samtal fördes med organisationer verksamma i Libanon och östra Afrika.

RFSU har också medverkat vid en workshop kring hbt-personer i Vietnam, och samtal förts om samarbete i landet.

INTERNATIONELLA SAMARBETSPROJEKT

MAMTA I INDIEN

Samarbetet med MAMTA (Health Institute for Mother and Child) fortsatte under året för medel som redan utbetalats till projektet, så kallat no cost extension. Huvudparten av aktiviteterna skedde hos MAMTA i Indien. En stor konferens om projektet hölls i Indien under våren för att sprida erfarenheter och resultat. En utvärdering gjordes av Sida. I och med årets utgång avslutades aktiviteterna inom ramen för projektet.

KONGOGRUPPEN

Under året fortsatte RFSU Stockholm samarbetsprojektet med organisationen AASU (Association des animateurssanitaires Uvira) i östra delen av Demokratiska republiken Kongo. Projektet är ett preventivt hälsoprojekt med särskilt fokus på hiv/aids. Projektet går ut på att utbilda hälsoinformatörer i sexualupplysning med fokus på kunskap om hiv och att förbättra informatörernas metoder för att prata kring sexualitet. Projektet är finansierat av Forum Syd.

Projektet påbörjades 2008 och fortsatte under 2009 med att projektledarna från Stockholm besökte Kongo först under våren och senare under slutet av hösten för att vidareutbilda de informatörer vi inledde samarbetet med 2008. Vid det senaste besöket var de också med och ordnade en utbildning för traditionella barnmorskor. Projektledarna för *Kongoprojektet* informerade också på *V-day* i våras och på *Mammabar* nu i höst. För den som är intresserad av att veta mer så har det skrivits flera artiklar i medlemstidningen *Sexemplaret* om projektet.

YOUNG MEN AS EQUAL PARTNERS (YMEP)

YMEP är ett projekt som fokuserar på sexualundervisning och verkar mot könsstereotyper och ojämställdhet som leder till osäkert sex bland unga. Projektet syftar till att förändra synen på genus, baserat på övertygelsen om att män kan spela en större roll i främjandet av säkrare sex. Projektet genomfördes under perioden 2005-2009 i Kenya, Tanzania, Uganda och Zambia.

Då projektet avslutades 2009 genomfördes också slututvärdering av YMEP. Bland framgångarna nämndes att unga män sökt sig till rådgivning och mottagning i större utsträckning och att tillgång till hivtestning av unga män och kvinnor ökat. Bland utmaningarna kan nämnas brist på personal och även utrustning på mottagningarna.

I samarbete med IPPF:s regionala Afrikakontor kommer RFSU att upprätta kunskapscenter i Uganda och Zambia för att sprida metoder och erfarenheter från YMEP.

Under 2009 påbörjades ett samarbete med Röda Korset i Malawi för att utveckla YMEP-metoder i deras hivarbete. I Tanzania inleddes arbetet med TMEP, Tanzanian Men as Equal Partners, som är en utveckling av YMEP.

GINECOLOGA
OBSTETRA

GLOBALA RÄTTIGHETSFRÅGOR VIKTIGA

Under år 2009 tog RFSU fram en strategisk plattform för organisationen. Vi fastslog sex nyckelområden med mål för perioden 2010-2015: aborträttigheter, sexuellt våld, sexualundervisning, hiv/STI, upplysning och rådgivning liksom hbt-rättigheter. Vi arbetar kliniskt, med information och genom politisk påverkan med dessa frågor. Under perioden vill vi också satsa på RFSU:s organisation, vårt kunskapsbyggande och ökade kommunikationsinsatser. Liksom tidigare är vårt mål att vara den bästa organisationen som arbetar med sexuella och reproduktiva rättigheter, och att ha en bred medlemsbas.

RFSU fick under 2009 sin ansökan om samarbete i syd som en av Sidas ramorganisationer beviljad. Under arbetet med ansökan lade vi stor vikt vid att bygga en stark organisation, tydliga styrningsfunktioner och hållbara samarbeten. Vårt arbete som ramorganisation till Sida fokuserar förstas på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i världen och arbetet bedrivs i fem program. De överensstämmer i stort med vår strategiska plattform. Områdena är sexuellt våld, hbt-rättigheter, sexualundervisning och mödradödlighet med särskilt fokus på säkra aborter och sexuell hälsa.

Vi vill också sprida kunskap i Sverige om RFSU:s internationella engagemang och öka kunskapen om våra frågor i världen. Vi tog vår kampanj om mödradödlighet ett steg vidare och förberedde under 2009 initiativet Unite for women som startade i början på 2010 på nätet för att sen ta steget ut i verkligheten genom en barnvagnsmarsch på kvinnodagen. Ett annat exempel på globala rättighetsfrågor på vårt område är stöd till hbt-organisationer (homo-, bisexuella och transpersoner) i världen. RFSU stödjer bland annat ett hbt-nätverk i södra Asien med Sida-finansiering, i vilket många av deltagarna kommer från länder där sexuella handlingar mellan personer av samma kön är kriminaliserade. Under 2009 lade vi också ner mycket tid på opinionsbildning om hbt-personers säkerhet och rättigheter i Litauen och Uganda på grund av homofoba lagförslag som strider mot mänskliga rättigheter på en rad områden.

Skolfrågor är alltid i centrum för RFSU:s verksamhet. Vi har särskilt fokuserat på behovet av att öka lärarnas kompetens i ämnet. Som inspiration för politiker att ta sig an frågan, organiserade vi en sex- och samlevnadslektion för politiker i Almedalen och en för ledamöter i Riksdagen under året.

RFSU deltog i den svenska delegationen till FN:s möte, Commission on the status of women, om kvinnors rättigheter i mars 2009, liksom i delegationen till FN:s Commission on population and development senare under våren. En stor fråga för oss under 2009 var även det svenska ordförandeskapet i EU. Tillsammans med andra frivilligorganisationer drev vi ett nätverk för att påverka EU:s biståndspolitik att bli mer inriktad på sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa. Bland annat deltog vi i regeringens och EU-kommissionens stora möte Development days i olika panelsamtal och ordnade dagen före en uppskattad internationell workshop om RFSU:s frågor i kontexten väpnade konflikter, till exempel behov av mödravård under krigssituationer.

Under 2009 ingick eller fördjupade RFSU samarbeten med olika myndigheter och organisationer som Socialstyrelsen, Utbildningsradion (UR), Statens institutionsstyrelse (SIS), Utrikesdepartementet och Ungdomsstyrelsen. I dessa uppdrag har RFSU oftast rollen som expert och folkbildare.

RFSU:s klinik förhandlade under 2009 om ett nytt avtal med Stockholms läns landsting som träder i kraft 2010. Kliniken har fortsatt sitt kvalitetsarbete och ökat tillgängligheten för patienter genom bland annat tidsbokning på nätet och ändrade öppettider.

Åsa Regné, generalsekreterare

LOKALA GRUPPER, FÖRENINGAR, MEDLEMMAR, MÖTEN ETC

16 LOKALFÖRENINGAR

RFSU Malmö, RFSU Växjö, RFSU Motala, RFSU Kristian stad, RFSU Göteborg, RFSU Trestad, RFSU Örebro, RFSU Katrineholm, RFSU Västerås (bildad under året), RFSU Värmland, RFSU Stockholm, RFSU Uppsala, RFSU Gävle (bildad under året), RFSU Gotland, RFSU Dalarna (bildad under året), RFSU Umeå.

4 LOKALA GRUPPER

RFSU Halland (bildad under året), RFSU Västervik, RFSU Blekinge, RFSU Linköping.

ORGANISATIONER

Centerns ungdomsförbund (CUF), Föreningen för Sveriges Ungdomsmottagningar (FSUM), Grön Ungdom, Handikappförbundens samarbetsorgan (HSO), HBT-Liberalerna, Landsorganisationen i Sverige (LO), Liberala Ungdomsförbundet (LUF), Hiv-Sverige, Riksförbundet för homo-, bisexuellas och transpersoners rättigheter (RFSL), Socialdemokratiska Studentförbundet (S-studenter), Svenska Barnmorskeförbundet, Sveriges Arbetares Centralorganisation (SAC – Syndikalisterna), Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund (S-kvinnor), Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund (SSU), Ung Vänster, Unga Örnars Riksförbund, Verdandi, Vänsterpartiet

TOTALT ANTAL MEDLEMMAR 2009 12 31

2309 stycken varav 284 var direktanslutna.

LOKALA GRUPPER, FÖRENINGAR, MEDLEMMAR, MÖTEN ETC

UTBILDNINGAR, MÖTEN OCH KONFERENSER FÖR MEDLEMMAR

I april var RFSU Katrineholm värdar för RFSU:s vårträff och höstkonferensen hölls på förbundskansliet i samarbete med YouAct. Två ledarträffar arrangerades på förbundskansliet, i mars och oktober, den senare med tema *Påverkansarbete* och gästföreläsare från AgendaPR. RFSU Uppsala bjöd in till RFSU:s första temadag för året med tema *Bisexualitet*, och den andra ägde rum i Stockholm med tema *Kravmärkt Porr*. Dessutom hölls träffar för lokal RFSU-personal, samt att flera lokalföreningar och lokala grupper gjorde studiebesök på förbundskansliet.

HÖSTKONFERENSEN GLOBAL ACTIVISM IN A LOCAL CONTEXT

Årets höstkonferens var ett samarbete mellan RFSU och YouAct (European Youth Network on Sexual and Reproductive Rights) och drog många deltagare, sammanlagt närmare 45 stycken. Under en helg i oktober möttes RFSU:s och YouAct-aktivisterna och utbytte erfarenheter, utvecklade samarbeten och ett konkret resultat är ett nybildat nätverk för internationellt arbete på lokal nivå i RFSU.

MEDLEMSUTBILDNINGAR

RFSU erbjuder medlemsutbildning för nya medlemmar som genomförs på i lokalföreningen eller den lokala gruppen. Under 2009 har minst sju medlemsutbildningar genomförts, med 10-20 deltagare vid varje utbildning. Under året har en översyn gjorts av medlemsutbildningen, som ett led i kvalitetssäkringen och för att göra möjligt att genomföra fler, då efterfrågan stadigt ökat.

REMISSVAR

2009 11 09

Submission to the United Nations Human Rights Council for its Universal Periodic Review of Sweden, 8th session.

2009 09 28 – SOU 2099:55

Betänkandet *Ett effektivare smittskydd*.

2009 08 13 – Ds 2009:19

Departementsmemorian *Insatser för en alkohol- och narkotikafri graviditet*.

2009 03 27 – SOU 2008:10

Utredningen *En hållbar lärarutbildning*.

2009 02 23 – SOSFS 2009:00

Förslag till Socialstyrelsens föreskrifter om blodverksamhet och om transfusion av blodkomponenter.

BREV

2009 03 30

Brev till Socialstyrelsen om riktlinjer kring sexualbrottslagstiftningen.

2009 05 08

Brev till Lettlands, Estlands och Litauens ambassader i Sverige: *The Swedish Association for Sexuality Education (RFSU) urges the Baltic States: Take crimes against LGBT-persons seriously*.

2009 11 19

Brev till Integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni om förslag till åtgärder för att förebygga sexuellt våld.

2009 04 17

Brev till Centerkvinnor med kommentarer på deras jämställdhetspolitiska program

2009 11 30

Brev till Utbildningsdepartementet med anledning av den nya lärarutbildningen.

PUBLICERADE DEBATTARTIKLAR

SEXUTBILDNING PÅ ÖNSKELISTAN

Publicerad 23/12 2009 i *Sydsvenska Dagbladet* som en programförklaring om vad RFSU vill under 2010. Undertecknad av Åsa Regnér.

KLIMATDEBATTEN HAR SPÅRAT UR

Publicerad i *GP* 17 /12 2009 som ett inlägg i en pågående debatt om klimatförändringar och befolkningsfrågor. Undertecknad av Åsa Regnér.

VIKTIGT MED BRA ORD KRING SEXUALITET

Publicerad på *SvD Brännpunkts* nätupplaga 8/12 2009 i samband med introduceringen av översättningen av slidkranspraktikan till arabiska, engelska och sydkurdiska. Undertecknad av Åsa Regnér.

KVINNOR MEST DRABBADE AV HIV – SATSA PÅ MÄNNEN

Publicerad i ett stort antal lokaltidningar 1/12 2009 (Världsaidsdagen). Om RFSU:s internationella arbete, framför allt TMEP. Bygger på artikeln *Satsa mer på de unga männen*. Undertecknad av Åsa Regnér.

SATSA MER PÅ DE UNGA MÄNNEN

Publicerad på *Newsmill* 25/11 2009 i samband med FN:s internationella dag mot våld mot kvinnor. Om RFSU:s internationella arbete, framför allt TMEP. Undertecknad av Åsa Regnér och Staffan Herrström, Sveriges ambassadör i Tanzania.

PUBLICERADE DEBATTARTIKLAR

KVINNORS LIV ANSES INTE VÄRDA ATT RÄDDAS

Publicerad i *Göteborgs-Posten* 18/11 2009 i samband med 09-nätverkets seminarium om aborträtten inom EU. Undertecknad av Åsa Regnér och Rebecca Gomperts, grundare av Women on Waves.

SEX OCH SAMLEVNAD MÅSTE BLI OBLIGATORISKT PÅ LÄRARUTBILDNINGEN

Publicerad på *SvD Brännpunkts* nätupplaga 3/11 2009 i samband med RFSU:s sex- och samlevnadslektion i riksdagen. Undertecknad av Åsa Regnér.

30 ÅR SEDAN HOMOSEXUALITET SLUTADE VARA EN SJUKDOM I SVERIGE

Publicerad i *Aftonbladet* 19/10 2009 i samband med 30-årsjubileet av avskaffandet av sjukdomsdiagnosen homosexualitet i Socialstyrelsens diagnosregister. Undertecknad av Åsa Regnér.

DÅLIG SEX- OCH SAMLEVNADS-UNDERVISNING I EU-LÄNDER

Publicerad i *Sydsvenska Dagbladet* 23/9 2009 i samband med EU:s utbildningsministermöte i Göteborg. Undertecknad av Åsa Regnér.

TVÅNGSVÅRDA INTE GRAVIDA I MISSBRUK

Publicerad på *Aftonbladet* debatt 21/9 2009. Vänder sig mot regeringens förslag att införa tvångsvård av gravida missbrukare för fostrets skull. Undertecknad av Åsa Regnér.

PUBLICERADE DEBATTARTIKLAR

RYCK UPP SKOLANS SEX OCH SAMLEVNAD
Publicerad i *Göteborgs-Posten* 18/9 2009 i samband med att regeringen ska presentera sin budgetproposition. Undertecknad av Åsa Regnér.

**EU MÅSTE STOPPA LITAUENS
HETSJAKT PÅ HOMOSEXUELLA**

Publicerad på *SvD Brännpunkt* 11/9 2009 i samband med att Litauens parlament ska rösta om införande av hbt-fientlig lagstiftning. Undertecknad av Åsa Regnér och medlemmar i riksdagens SRHR-grupp: Sofia Arkelsten (m), Hans Linde (v), Annika Qarlssoon (c) samt Rosita Runegrund (kd).

TUFFT ATT VARA HBT-PERSON INOM EU

Publicerad i *Aftonbladet* 31/7 2009 i samband med Pride-festivalen. Undertecknad av Åsa Regnér.

**SEXUELLA RÄTTIGHETER
VIKTIGT FÖR FOLKHÄLSAN**

Publicerad i *Jönköpings-Posten* 7/7 2009 i samband med EU:s hälsoministermöte i Jönköping. Undertecknad av Åsa Regnér.

MER SEX ÅT LÄRARNA!

Publicerad på *Aftonbladet* debatt 29/6 2009 i samband med *Almedalsveckan* och RFSU:s sex- och samlevnadslektion i Visby. Undertecknad av Åsa Regnér.

PUBLICERADE DEBATTARTIKLAR

SOMMARSTÄNGDA UNGDOMSMOTTAGNINGAR – FLER ÖÖNSKADE GRAVIDITETER
Publicerad på *sydsvenskan.se* 16/6 2009 i samband med att RFSU släpper sin kartläggning av ungdomsmottagningarnas öppettider under sommaren. Undertecknad av Åsa Regnér.

GÖR MORS DAG TILL ALLA MÖDRARS DAG

Publicerad på *Göteborgs-Postens Debattsida* 31/5 2009, på Mors dag. Undertecknad av Åsa Regnér och Staffan Bergström, professor i internationell hälsa, Karolinska institutet.

**DET HETER SLIDKRANS,
INTE MÖDOMSHINNA**

Publicerad i *Nya Wermlands-Tidningen* 20/5 2009 i samband med lanseringen av slidkranspraktikan. Undertecknad av Åsa Regnér.

**RÖSTA I EU-VALET FÖR FRI ABORT
OCH ALLAS SEXUELLA RÄTTIGHETER**

Publicerad i *Aftonbladet* 17/5 2009 i samband med EU-parlamentsvalet. Undertecknad av Marie Wickberg, förste vice ordförande CUF och kandidat till Europaparlamentet, Maria Ferm, språkrör Grön Ungdom, Linda Nordlund, förbundsstyrelseledamot i LUF och ansvarig för skola, integritet och HBTQ LUF, Felix König, förbundsordförande RFSU ungdom, Ellinor Eriksson, förbundsstyrelseledamot och ansvarig för sexualpolitik inom SSU samt Åsa Regnér.

PUBLICERADE DEBATTARTIKLAR

INFÖR GRATIS P-PILLER
FÖR ALLA KVINNOR UNDER 25

Publicerad på *Newsmill* 24/4 2009 som svar på en ledartext i *DN* där det påstås att subventioner av preventivmedel inte har något effekt. Undertecknad av Åsa Regnér och Kristina Gemzell Danielsson, professor och överläkare i obstetrik och gynekologi vid Karolinska institutet.

DET SKA INTE VARA OLAGLIGT
ATT SKRIVA UT P-PILLER TILL EN 14-ÅRING

Publicerad på *Newsmill* 16/4 2009 sedan en åklagare hotat med åtal mot barnmorskor som skriver ut p-piller till flickor under 15 år. Undertecknad av Åsa Regnér.

BEFRIA KYRKAN FRÅN VIGSELRÄTTEN

Publicerad i *Aftonbladet* 1/4 2009 i samband med riksdagsomröstningen om könsneutrala äkten-skap. Undertecknad av Åsa Regnér.

SEX OCH SAMLEVNAD PÅ SCHEMAT
– ÄVEN FÖR LÄRARE

Publicerad i *Göteborgs-Posten* 24/3 i samband med presentationen av den nya lärarutredningen. Undertecknad av Åsa Regnér och Christer G Wennerholm, moderat landstingsråd och ordförande i Nationella Hiv-rådet

GE ENSAMSTÅENDE
RÄTT TILL INSEMINATION

Publicerad på *SvD Brännpunkt* 19/3 2009 i samband med riksdagsomröstningen om ensamstående kvinnors rätt att få hjälp att bli gravida med insemination. Undertecknad av Åsa Regnér.

PUBLICERADE DEBATTARTIKLAR

ORIMLIGT ATT MALTA SKA
STYRA EU:S JÄMSTÄLLDHETSPOLITIK

Publicerad på *Europaportalen* 10/3 2009 i samband med FN:s kvinnokommission (CSW). Undertecknad av Åsa Regnér.

INFÖR GRATIS PREVENTIVMEDEL
FÖR ALLA UNDER 25 ÅR

Publicerad i *Göteborgs-Posten* 19/2 2009. Undertecknad av Åsa Regnér.

SEXMORDET PÅ CLAUDIA
EN MARDRÖM UTAN SLUT

Publicerad på *Expressens* debattsida 16/2 2009. Handlar om de tusentals sexmord som begås på kvinnor i Sydamerika och att Sveriges regering måste gripa in. Undertecknad av Åsa Regnér och Lise Bergh, generalsekreterare i Svenska Amnesty.

ÖPPNA MINST EN SEXMOTTAGNING
I VARJE LANDSTING

Publicerad i *Aftonbladet* på Alla hjärtans dag 14/2 2009. Undertecknad av Susanne Gullack Flyrén och Åsa Regnér.

Under upptakten till EU-parlamentsvalet fick vi möjlighet att publicera ett antal krönikor/debattartiklar på Skånska Dagbladets EU-valssajt:

RFSU: EU KAN RÄDDA
MILJONER KVINNORS LIV

Publicerad 2/6 2009. Undertecknad av Åsa Regnér.

PUBLICERADE DEBATTARTIKLAR

RFSU: VÄLJ EN KANDIDAT SOM GER
ALLA MÄNNISKOR LIKA RÄTTIGHETER

Publicerad 29/5 2009. Undertecknad av Åsa Regnér.

TUSENTALS KVINNOR DÖR
AV OSÄKRA ABORTER

Publicerad 15/5 2009. Undertecknad av Åsa Regnér.

RÄKNA MED DISKRIMINERING

Publicerad 8/5 2009. Undertecknad av Åsa Regnér.

SÅ SKA VI FÖRHINDRA
ATT MAMMORNA DÖR

Debattartikel publicerad i *Aftonbladet* 12/10 2009. Skriven i samband med att Sida lanserade sin 100-miljoner kronorssatsning på att bekämpa mödradödligheten i världen. Undertecknad av Anders Nordström, generaldirektör Sida, Bengt Westerberg, ordförande Svenska Röda Korset, Clara Hellner Gumpert, ansvarig internationalisering Karolinska Institutet, Åsa Regnér samt Anna Nordfjell, internationell sekreterare Barnmorskeförbundet.

EU SVIKER I FRÅGOR OM SEXUELL HÄLSA

Debattartikel i *Sydsvenska Dagbladet* 30/9 2009. Skriven i samband med publiceringen av rapporten *Vad gör Sverige när EU sviker?* som RFSU, Afrikagrupperna, Diakonia, Forum Syd och Svalorna Latinamerika tagit fram. Undertecknare av artikeln var Annica Holmberg, tillförordnad generalsekreterare Forum Syd, Bo Forsberg, gene-

PUBLICERADE DEBATTARTIKLAR

ralsekreterare Diakonia, Carina Ohlsson, ordförande Sveriges kvinno- och tjejjourers riksförbund SKR, Gabi Björson, kanslichef Afrikagrupperna, Klas Hansson, verksamhetsledare Svalorna Latinamerika, Lena Ag, generalsekreterare Kvinna till kvinna, Lise Bergh, generalsekreterare Svenska Amnesty, Sören Juvas, förbundsordförande RFSL samt Åsa Regnér.

ATT TIGA ÄR INGEN BRA VÄG

Debattartikel i *Arbetaren* 2/7 2009 om Sverige, EU och sexuella rättigheter. Publicerad i samband med att Sverige tar över ordförandeskapet i EU. Undertecknad av 09-nätverket: Gabi Björson, kanslichef Afrikagrupperna, Lise Bergh, generalsekreterare Amnesty International, Inger Björk, generalsekreterare Forum Syd, Lena Ag, generalsekreterare Kvinna till kvinna, Sören Juvas, förbundsordförande RFSL, Åsa Regnér, Klas Hansson, verksamhetsledare Svalorna Latinamerika samt Carina Ohlsson, ordförande Sveriges kvinno- och tjejjourers Riksförbund.

SKYDDA ALLA KVINNOR MOT VÅLD

Debattartikel publicerad på DN Debatt 26/5 2009. Undertecknad av Lise Bergh, generalsekreterare Svenska Amnesty, Lena Ag, generalsekreterare Kvinna till kvinna, Åsa Regnér, Gunilla Westny, ordförande Roks, Maud Edgren-Schori, ordförand, UNIFEM Sverige, Carina Ohlsson, ordförande Sveriges kvinno- och tjejjourers Riksförbund samt Gertrud Åström, ordförande Sveriges kvinnolobby.

PUBLICERADE DEBATTARTIKLAR

KVINNORS HÄLSA OCH LIV - EN UTMANING FÖR JÄMSTÄLLDHET

Debattartikel publicerad i *Piteå-Tidningen* 10/3 2009. Undertecknad av 8:e mars-nätverket: Gabi Björsson, kanslichef Afrikagrupperna, Lise Bergh, generalsekreterare Svenska Amnesty, Åsa Skogström Feldt, vd Hungerprojektet Sverige, Anna Lisa Eneroth, ordförande IKFF, Anneli Eriksson, Läkare utan gränser, Ingvar Hjartsjö, ordförande Män för jämställdhet, Karl-Henning Nanning, ordförande Noaks Ark, Åsa Regnér, Bengt Westerberg, ordförande Röda Korset, Ulrike Kylberg, president Sverigeunionen av Soroptimistklubbar, Klas Hansson, verksamhetsledare Svalorna Latinamerika, Maud Edgren-Schori, ordförande UNIFEM Sverige samt Stina Bengtsson, ordförande Stockholms Centerkvinnor.

UNIK UNGDOMSGÅRD MÅSTE FÅ CHANS ATT DRIVAS VIDARE

Publicerad på *Svenska Dagbladets* debattsida *Brännpunkt* 13/6 2009 nderskriven RFSU Stockholm, RFSL Ungdom och RFSL Stockholm.

PRESSMEDDELANDEN

2009 12 30

Stor framgång för RFSU:s sexualpolitiska arbete: "Slidkrans" årets nyord 2009

2009 12 17

Vård för papperslösa: Regeringen har misslyckats – vi kräver snabbt agerande!

2009 12 08

Slidkransen äntligen översatt till flera språk

2009 12 04

Ny forskningsrapport om mödradödlighet: Två miljoner kan räddas – insatserna är kända, enkla och kostnadseffektiva

2009 11 09

Vem ska driva abortfrågan och hbt-personers rättigheter i EU? Ta bladet från munnen

2009 11 02

PRESSINBJUDAN och DEBATTARTIKEL: Så borde sex- och samlevnadsundervisningen gå till: RFSU pratar sex i riksdagen

2009 10 23

Ugandas parlament röstar om ny lag: Dödsstraff eller livstids fängelse för hbt-personer i Uganda

2009 10 22

RFSU: Kyrkans beslut bra, men... "Bäst om kyrkor och samfund inte sysslade med myndighetsutövning"

2009 10 19

30 år sedan diagnosen homosexualitet togs bort: Unik chans för regeringen att passera nästa milstolpe

PRESSMEDDELANDEN

2009 10 14

Ny internationell studie om aborter visar: Inte färre aborter i länder med förbud – bara farligare

2009 10 08

Pressinbjudan. Sexuell hälsa, klimathot och bistånd vid katastrofsituationer: Hot och möjligheter – så kan vi arbeta med de svåraste frågorna

2009 10 01

Pressmeddelande från RFSU Stockholm: Sexdagarna på Södertörns högskola

2009 10 01

Ny rapport om sexuella rättigheter lanseras: Vad gör Sverige när EU sviker?

2009 09 23

Sex, religion och barnlitteratur: RFSU och tidningen Ottar utan skyglappar på bokmässan i Göteborg

2009 09 21

RFSU:s kommentar till budgetpropositionen: Regeringen borde höja ambitionerna

2009 09 16

Pressmeddelande från RFSU Stockholm: Vi pratar porr i Stockholms Skolor

2009 09 17

Bravo, EU-parlamentet! Hetsen mot homo- och bis sexuella i Litauen får berättigad kritik

2009 09 09

Fortsatt hetsjakt på HBT-personer i Litauen: Nu måste regeringen agera

PRESSMEDDELANDEN

2009 07 14

Information om homo- och bisexualitet förbjuds i Litauen

2009 07 14

Internationell uppmaning till de svenska EU-parlamentarikerna

2009 07 01

Almedalsseminarium: Sexuella rättigheter och EU – på en halvtimme

2009 06 22

RFSU i Almedalen 2009 – Sex, skola, rättigheter och politik

2009 06 18

Göteborg 21-25 juni: RFSU huvudtalar vid Världskongressen för sexuell hälsa

2009 06 18

Öppet brev till nye högskoleministern: Grattis till nya jobbet, Tobias – det finns en hel del att göra

2009 06 16

RFSU:s nya undersökning visar: Ungdomarna sviks – i år också

2009 06 15

Anders Miltons förslag är bra, men regeringen borde gå ett steg längre

2009 05 28

Pressmeddelande från RFSU AB: RFSU-samarbete med H&M och Fashion Against AIDS

PRESSMEDDELANDEN

2009 05 20

RFSU:s enkät om EU-valet och sexualpolitiken: Så här tycker kandidaterna

2009 05 15

5000 broschyrer redan slut – Slidkransen en succé!

2009 05 14

Pressinbjudan: Sex på liv och död

2009 05 14

Historisk framgång i Spanien – Abort inte längre olagligt

2009 05 12

RFSL:s ordförande Sören Juvas misshandlad – Hbt-personers situation i Europa fortfarande under all kritik

2009 05 12

Kådiskollen 2009 – Pressmeddelande från RFSU AB

2009 05 10

Kompetens, erfarenhet och förnyelse – här är RFSU:s nya styrelse

2009 05 10

Uttalande av RFSU:s kongress: Vakna, regeringen – nu har vi chansen

2009 05 10

Uttalande från RFSU:s kongress: Visa solidaritet med baltiska Pride-rörelsen

PRESSMEDDELANDEN

2009 05 09

Styrelsens val klart: Pija Lindenbaum får RFSU-priset 2009

2009 05 07

RFSU inleder sin kongress i Malmö – Internationellt utvecklingssamarbete och kampen mot hiv viktiga frågor

2009 05 05

Slidkrans heter det!

2009 05 04

Missa inte årtiondets viktigaste språkförnyelse

2009 04 30

Hej slemhinna! Nypremiär för Color of Love

2009 04 28

Mer fokus på misstänkta gärningsmän – inte på offren

2009 04 28

Årtiondets viktigaste språkförnyelse på gång

2009 04 24

Lesbiska och ensamstående diskrimineras av stat och landsting

2009 04 17

Onanipraktika – handbok i konsten att ha sex med sig själv

PRESSMEDDELANDEN

2009 04 16

Åklagare hotar åtala barnmorskor som skriver ut p-piller till flickor under 15 år – Riktlinjer kring sexbrottslagen nödvändiga

2009 04 02

Alarmerande hbt-situation i EU

2009 04 01

RFSU: Ta ifrån kyrkan vigselrätten

2009 03 27

Be barnen om ursäkt, Hägglund!

2009 03 24

Stoppa hiv/aids: Gör sex- och samlevnad obligatorisk på lärarutbildningen

2009 03 20

Partitaktik gick före löften: Ingen insemination för ensamstående

2009 02 25

Ensamstående kvinnor får inte rätt till insemination – RFSU: Socialutskottets beslut fegt

2009 02 19

Gratis preventivmedel åt alla under 25 år

2009 02 18

Bra, Carl Bildt. Men du glömde hbt-frågorna – igen

PRESSMEDDELANDEN

2009 02 17

Det handlar om jämställdhet – inte abortlagstiftning

2009 02 14

RFSU-krav på Alla hjärtans dag: Minst en sexologisk mottagning i varje landsting

2009 02 07

Pressmeddelande från RFSU Stockholm: Stockholm har fått en ny sexgeneral – Eldsjälspokal delades ut

2009 02 05

Pressmeddelande från RFSU Stockholm: Stockholm får ny sexgeneral – Eldsjälspokal delas ut

2009 02 04

Sexuella övergrepp på HVB-hem väntade – Högskolorna måste göra sexualitet och genus till obligatoriska ämnen på lärar-, socionom- och juristutbildningarna

2009 01 28

Pressmeddelande från RFSU Gotland – 582 000 kronor till stöd för vårt projekt i Indien

2009 01 23

Barack Obama skrotar ”Global Gag Rule”

2009 01 21

Äktenskapsfrågan: Rätt att diskriminera fel väg att gå

MEDVERKAN I MEDIA

TIDNINGAR

Aftonbladet om unga vuxna och bristande lust (RFSU-kliniken).

Medverkan i *Aftonbladets Sexkalender* med sextips, och om mysigt alla hjärtans-sex, samt om om mäns njutning

Aftonbladet.se, intervju om tjejer och pornografi, och intervju om ”snippan”, samt om att våga prata sex med sina barn.

Aftonbladet Wendela om att våga prata sex med sina barn.

aktiva skolföräldrar, Sex och självkänsla, intervju om unga och kondomanvändning, maj.

Barn (Rädda Barnens tidning) – *Svårt att prata om sex*, intervju om sex- och samlevnadsundervisning, februari.

City Malmö om RFSU:s studiecirkel *Sex, brott och straff*, april.

Cosmopolitan, intervju på temat *Gör din partner till en bra älskare*, och om unga tjejer och porr.

Dagens Nyheter, Färre smittade av klamydia, intervju om kampanjverksamhet, juli.

Dagens Nyheter, Hetero eller homo – oviktigt, intervju, december.

MEDVERKAN I MEDIA

DN insidan, om tjejers sexuella handlingsutrymme.

Dagens Nyheter, om Kådiskollen.

Dagens Nyheter, Stängda ungdomsmottagningar får kritik, angående sommarstängda ungdomsmottagningar i Stockholms län, juni.

Damernas Värld, intervju angående p-pillrets historia.

Expressen, intervju om jämställd sex

Frida om vanliga intervju i frågor om tjejkroppen samt artikel om vanliga frågor från tjejer.

Insikt om Kådiskollen.

Kamratposten, intervju om vanliga frågor från barn och ungdomar kring sexualitet.

Metro, Mer sex – då stänger mottagning för unga, intervju, 25 juni.

Metro, RFSU Stockholm ökar, om att RFSU Stockholm ökar i medlemsantal, 18 december.

Nyheter 24, Könssjukdomar riskerar öka i sommar, angående sommarstängda ungdomsmottagningar i Stockholms län, juni.

Ottar om lärarutbildningen.

MEDVERKAN I MEDIA

Ottar om ensamhet, och om psykoterapi (RFSU-kliniken).

Reality Check (amerikansk nättidning), intervju om svensk sexualundervisning.

Studenttidningen Soda, Let's talk about sex, intervju om *Sexdagarna* vid Södertörns högskola, oktober.

Svenska Dagbladet om barns sexualitet 15 juni.

Svenska Dagbladet, om Kådiskollen.

Sydsvenskan om bristande lust (RFSU-kliniken).

Unga synskadade, intervju med individuella frågor från synskadade ungdomar som rör puberteten och sexualitet.

Uppsala nya tidning om sexuella övergrepp (RFSU-kliniken).

Uppsala nya tidning – Kampanj för säkrare sex, Jonas Lemon och Anna Ahlin i artikel om kampanjverksamhet, april.

Uppsala Nya Tidning, medverkan om unga och sexpress.

Vecko Revyn, intervju om svartsjuka.

Vi i Vasastan (Vårt Kungsholmen) och *Södermalmsnytt, Ungdomsmottagningarna saknar sommarpersonal*, intervju, 27 juni.

MEDVERKAN I MEDIA

Vi föräldrar, intervju om barns sexualitet och frågor från barn.

Västerbottenkuriren, researchhjälp för artikel om lärarnas kompetens i sex och samlevnad.

Västbottenkuriren, om unga och porr och om metodmaterial, september.

RADIO OCH TV

Debatt i *Aktuellt – Borde unga uppmanas att avstå från sex?*, 21 mars.

Christer i P3 om fittfakta.

P3, Cissy Avrin om sexualundervisning.

P3 nyheter, om Kådiskollen.

SR Örebro om Kådiskollen.

Radio Göteborg om sexuella trakasserier i skolan, juli.

Radio Jämtland om unga och sexleksaker.

Radio Väst om onanipraktikan.

Radio Stockholm, Ungdomsmottagningarna stängs på sommaren, intervju, juni.

P1 Morgon, om åtalshot och femtonårsgräns.

Morgonpasset i P3, om slidkransen.

MEDVERKAN I MEDIA

Nordegren i P1, om Klamydiamåndag och om sex på internet, 14 september.

Radio NRJ samarbete i en kampanjvecka om säkrare sex.

Radio NRJ om Klamydiamåndag (RFSU-kliniken).

Intervju i rysk tv om sexualundervisning i skolan, 22 september.

Debatt i *Studio 1* i *P1* om sexualundervisning i skolan och om RFSU Stockholms skolinformationsverksamhet, oktober.

P1 Morgon om lärarutbildningen och ett riksdagsseminarium (lektion i sex och samlevnad för riksdagsledamöter), 4 november.

P4 Extra, om Ungdomsstyrelsens rapport "Se mig – Unga om sex och internet."

SR P3, om sexuellt handlings utrymme.

TV-programmet *Sexuellt*, medverkan i samtal om sexleksaker.

SVT, om Kådiskollen.

SVT 24, panelsamtal om sexualitet och framtid, december.

TT, om Kådiskollen.

MEDVERKAN I MEDIA

TT-Tv, om Onanipraktikan.

TV4 Nyhetsmorgon, om Onanipraktikan och om unga och sexövergrepp.

TV 4 Stockholm, Ungdomsmottagningarna stänger i sommar, intervju, juni.

TV 4, om Kådiskollen.

UR, Skolfront om Anders Millers förslag om gratis akut p-piller i skolan, samt om RFSU: s informationsverksamhet i skolan.

TEMAN OTTAR RAPPORT

OTTAR RAPPORT FEBRUARI

USA efter valet

OTTAR RAPPORT MARS

Internationella kvinnodagen – men har politikerna tappat fokus?

OTTAR RAPPORT APRIL

Kampen mot sexuellt våld

OTTAR RAPPORT MAJ

Queert

OTTAR RAPPORT JUNI

Sexexperter samlas i Göteborg

OTTAR RAPPORT SEPTEMBER

Hatbrott och hbt-kamp

OTTAR RAPPORT OKTOBER

Framtidens sexualpolitik

OTTAR RAPPORT NOVEMBER

I diskrimineringens USA

OTTAR RAPPORT DECEMBER

Grabbigt

Läs dem på:

www.rfsu.se/sv/Sex-och-politik/Ottar-rapport/82-2010

UTBILDNINGAR, FÖRELÄSNINGAR, TEMADAGAR OCH STUDIEBESÖK

FÖRELÄSNINGAR, TEMADAGAR

Studiecirkel *Barns Sexualitet* – RFSU Malmö –

Almedalsveckan, seminarium i sex och samlevnad.

Föreläsning om *Kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa i världen* på Teologiska högskolan i Bromma.

Föreläsning för lärare och skolpersonal i Sundsvall om sex- och samlevnadsundervisning, sexualsyn och hbt-handledningen, 30 deltagare.

Föreläsning för lärare och skolpersonal från Uddevalla om fittfakta och klitorissex, 25 deltagare.

Medverkan i konferensen *Unga och Internet*.

Föreläsning på kunskapsseminarium i riksdagen om ungdomssexualitet.

Föreläsning hos RFSU Ungdom om sexuellt risktagande.

Föreläsning hos Sexperterna om metod att möta sexologiska frågeställningar på nätet.

Öppen föreläsning på högskolan i Trollhättan på temat *Ungdomssexualitet – om kön och sexualitet i förändring*.

Föreläsning om att möta ungas frågor för *Killfrågor.se*, Män för jämställdhet.

Föreläsning för barnläkare- och barnsjuksköterskeföreningen under *Barnveckan 2009*.

UTBILDNINGAR, FÖRELÄSNINGAR, TEMADAGAR OCH STUDIEBESÖK

Föreläsning om Slidkransen, och om att möta barns frågor kring sexualitet vid *Sexdagarna* RFSU Linköping.

Föreläsning i *Kukkunskap* med Stefan Laack.

Föreläsning i *Fittfakta* med Suzanne Larsdotter.

Burlesque-föreläsning med Jenny Gustafsson.

Mödradödlighetsseminarium i samarbete med Unifem och nätverket Att nå ut.

Bisexualitetsföreläsning med Hanna Bertilsdotter under *hbt-festivalen*.

Seminarium på *Pride, Samtal om surrogatmödrskap*, RFSU, RFSL, Grön Ungdom med flera, 28 deltagare.

Seminarium på *Pride, Vad kan Sverige göra för hbt-personers rättigheter i Europa under ordförandeskapet i EU?*, 44 deltagare.

Seminarium på *Pride, Onani i praktiken!*, fullsatt med 44 deltagare.

Öppen föreläsning på *Pride, Mödomshinnan är död – leve slidkransen!*, 60 deltagare.

Seminarium på *Pride, Pervers eller naturlig? Om heterosexualitetens historia*, 109 deltagare.

Seminarium på *Pride, Swingers och sexnätverk*, 67 deltagare.

UTBILDNINGAR, FÖRELÄSNINGAR, TEMADAGAR OCH STUDIEBESÖK

Seminarium på *Pride, Om fetischism och fetischer*, 71 deltagare.

Seminarium på *Pride, Om tillhörighet - hur man inte behöver fokusera på kön i BDSM-utövning*, 38 deltagare.

Seminarium på *Pride, Om tillgänglighet och BDSM*, 31 deltagare.

Seminarium på *Pride, Introduktionsföreläsning om BDSM och fetischism*, 50 deltagare.

Om heteronormativitet i praktiken, Västervik, cirka 45 deltagare.

En, två eller flera - samtal om lust, kärlek och relationer, Trollhättan, cirka 25 deltagare.

Medverkan på *Almedalsveckan* vid seminarium om gratis p-piller till unga.

Föreläsning i Oslo om abortsituationen i världen med fokus på medicinsk abort för Latinamerika gruppen och Kvinnefronten.

Föreläsning på Psykologutbildningen i Uppsala, 8 deltagare.

Föreläsning på RFSU Stockholms informatörsutbildning, om maskulinitet, 10 deltagare.

Paneldeltagare i *Qeera pojkar, hela män* i Sensus och RFSU Stockholms regi, 40 deltagare.

UTBILDNINGAR, FÖRELÄSNINGAR, TEMADAGAR OCH STUDIEBESÖK

Föreläsning på Barnmorskeutbildningen på KI, om ungas sexualitet, 30 deltagare, april och november.

Föreläsning för ungdomsmottagningspersonal inom södra delen av Stockholm på Södersjukhuset, om killar och kondom, 25 deltagare.

Föreläsning på Rädda Barnens Ungdomsförbunds konferens om unga killar och maskulinitet, *Konsten att stå pall*. Om hur killgruppsverksamhet med fokus på sexualitet riktas till killar på ett positivt sätt. 40 deltagare.

Föreläsning om tvåsamhet på *Sexdagarna* i Stockholm, Södertörns Universitet, 40 deltagare.

Föreläsning om *vad man bör veta om kuken, en tio-i-topp-lista*, på *Sexdagarna* i Linköping, LIU, 90 deltagare.

Föreläsningar om *Genus i skolan* och *Det är lätt att bli bra – att synliggöra homosexualitet i skolan* på konferensen *Sex, unga och skolans roll*, Göteborg, 28 oktober.

Föreläsning på *World Association for Sexual Health (WAS)* återkommande världskongress som hölls i Göteborg i juni. Ämnen: *Human Rights as the Foundation for Sexuality Education*, *The Condom Book. Teacher's guide on how to teach about condom use among teenagers* samt Symposiet *RFSU and Sexual and Reproductive Health and Rights – the voice of a civil society organization in Sweden. Including masculinity theory in sexuality education addressed to teenage boys*, *Question Box – awareness*

UTBILDNINGAR, FÖRELÄSNINGAR, TEMADAGAR OCH STUDIEBESÖK

about vocabulary, norms and values, A guide to clitoral sex och *The myths about abortion and psychic disorder*.

Sex x 6 en föreläsningsserie framtagen av RFSU-kliniken i samarbete med psykologstudenter i Uppsala och psykologistudenternas intresseförening (PSI), Sveriges psykologförbund, Uppsala studentkår och Institutionen för psykologi.

Järfälla socialtjänst, föreläsningsserie om *Att möta sexuella frågor och problem*.

Föreläsning på *Socionomprogrammet* på Ersta Sköndal Högskola.

Föreläsning på Psykoterapiinstitutets fördjupningsutbildning i arbete med unga vuxna.

DELTAGANDE I SEMINARIER OCH KONFERENSER

Sex and Relationships Education Conference 2009, Birmingham 7-9 september, University of Southampton.

”... men fråga mig bara” – om unga, sex och internet, Ungdomsstyrelsen, 16 november.

Skolan, livet, kärleken & lusten, Regional skolkonferens, arrangör Malmö stad och Region Skåne, 1 oktober.

UTBILDNINGAR, FÖRELÄSNINGAR, TEMADAGAR OCH STUDIEBESÖK

UTBILDNINGAR

Att arbeta med sex och samlevnad på SFI.

Sex och samlevnad för killar i tonåren.

Sex och samlevnad i tonåren.

Utbildning av informatörer till och deltagande i hela killgruppsverksamheten i Västerholmskolan, Stockholm i RFSU Stockholms regi.

Sex och samlevnad för vuxna, vt 2009, 8 veckor, 12 deltagare. Ämnen: *Sexualitet genom livet, Fittfakta och kukkunskap, Internet och sexualitet, Begär ur ett historiskt perspektiv, Intersex, Smittskyddslagen och smittspårning.*

Sex och samlevnad för vuxna, ht 2009, 8 veckor 16 deltagare. Ämnen: *Att bryta normer, Kultur, politik och sexualitet, Mainstreamporr genom tiden, FAQ-lådan: Vilka frågor ställs till RFSU?, Internet och sex, En fråga om heder, Att umgås för att älska – olika relationsmodeller, Nutida tendenser på det sexuella och på sexualpolitiska områden.*

Barns sexualitet, ht 2009, 5 veckor, 15 deltagare. Syftet med studiecirkeln var att öka kunskapen och väcka diskussion kring barns sexuella utveckling i lek och utforskande. Studiecirkelns målgrupp var småbarnsföräldrar och de som är intresserade av att diskutera, få svar på frågor samt lära sig mer om barns sexualitet.

Sex, brott och straff, ht 2009, 6 veckor, 8 deltagare. *Vad är byxmyndighet? Är det olagligt att blotta bröstet? Hur defnierar lagen sexuell läggning?*

UTBILDNINGAR, FÖRELÄSNINGAR, TEMADAGAR OCH STUDIEBESÖK

Lokala informatörsutbildningar har hållits i Västervik, Växjö, Malmö, Göteborg, Stockholm och Uppsala.

Det är lätt att bli bra – sex och samlevnad i skolan, Hälsoäventyret i Vara.

Sex och samlevnad på SFI, Örebro.

STUDIEBESÖK

Studiebesök emottagna på RFSU-kliniken av bland annat, ATV – Alternativ till våld, AVK – Akutmottagningen för våldtagna kvinnor, Socionomstudenter vid Linköpings universitet, Psykologstudent vid Uppsala universitet, Beroendemottagningen HBT, Hälso- och sjukvårdspolitiker från Kina, RFSU Stockholm, Maria Wetterstrand samt Prostitutionsgruppen i Stockholm.

RFSU Göteborg hade studiebesök av bland annat en hbt-aktivist från Uganda, åtta ungdomarbetare från Vitryssland och tre studenter från internationella magisterprogrammet vid Göteborgs universitet (Inst. för socialt arbete).

ANTIKONCEPTION

Ton-ARG-utbildningar (Arbets- och referensgrupp för tonårsgynekologi) inom SFOG (Svensk förening för obstetrik och gynekologi) i samband med medlemsmöten.

Farg-utbildningar (Arbets- och referensgruppen för familjeplanering) inom SFOG (Svensk förening för obstetrik och gynekologi) i samband med medlemsmöten.

UTBILDNINGAR, FÖRELÄSNINGAR, TEMADAGAR OCH STUDIEBESÖK

HÖGSKOLEKURSER

En kurs i *Sexologi* 15 hp och en kurs i *Andrologi* 7,5 hp arrangerades av RFSU-kliniken i samverkan med Västra Götalands region och Ersta Sköndal Högskola.

Sex och samlevnad i skolan, del av högskolekursen *Livskunskap i skolan* på Karlstad universitet.

INTERNATIONELLT

International Training Programme (ITP), kursen *LGBT and Human Rights*. Två internatkurser hölls samtidigt under tre veckor i oktober/november.

Utöver dessa två kurser genomfördes en regional uppföljningsvecka i Istanbul med deltagarna från 2008 års program.

I juni i Göteborg organiserades även en uppföljningsworkshop där ett tjugotal tidigare ITP-deltagare från fyra tidigare program delade med sig av sina erfarenheter och upplevelser av hur de implementerat kunskaperna och metoderna de fått genom ITP.

Föreläsning i Zagreb om Ungdomars rätt till SRHR service, *Good Practices and Policies on the Sexual and Reproductive Health and Rights of Young People*.

UTBILDNINGAR, FÖRELÄSNINGAR, TEMADAGAR OCH STUDIEBESÖK

INTERNA TEMADAGAR OCH UTBILDNINGAR

Om sexualsyn för RFSU AB:s personal, och säljorganisationen Valora, 25 deltagare vardera.

Föreläsning om abort för RFSU Uppsala. Studieresa till Polen anordnad av Arena i samarbete med RFSU, 13-16 oktober.

Tre medlemsutbildningar, RFSU Göteborg med totalt 40 deltagare samt en utbildning i Trollhättan tillsammans med RFSU Trestad.

En informatörsutbildning, en skolinformatörsutbildning, en sexkunskapsutbildning och en informatörsutbildning på lätt svenska med totalt 46 deltagare, RFSU Göteborg.

Utbildning av 25 Colour of Love – kampanjinformatörer totalt på två utbildningar, RFSU Göteborg.

Under hösten inleddes ett internt mångfaldsarbete med syftet förändra RFSU Göteborg för att bli en mer inkluderande organisation. En heldagsworkshop hölls 25 oktober ledd av Pär Wiktorsson från Perspektivbyrån där 18 medlemmar, styrelseledamöter och anställda deltog.

Kompetensutveckling och utbildningar som RFSU-klinikens personal har deltagit i är bland annat om STI, endagsutbildning – STD-klubben, smittskyddsläkarnas endagsutbildning i smittspårning, *Handledarutbildning* på Göteborgs psykoterapi institut, Sexologiska föreningens årsmöte med föreläsningar, om *Autismspektrumstörning* på

UTBILDNINGAR, FÖRELÄSNINGAR, TEMADAGAR OCH STUDIEBESÖK

Nätverket för sexologer i östra regionen, *Motiverande samtal*, *Miljöutbildning*, *Hjärt- lung- räddning* samt *Arbetsmiljöutbildning*.

Konferenser, föreläsningar och temadagar som RFSU-klinikens personal deltagit i är bland annat *Nordiska Unga Vuxna Dagar*, *På spaning efter mannen - om mannen och manlighet i förändring* på Svenska psykoanalytiska föreningen i Stockholm, *Ungdomsmottagningskonferens* på FSUM i Malmö, *Ungdomsstyrelsens rikskonferens* på Ungdomsstyrelsen i Stockholm, *Informationssäkerhet i vården* på Stockholms läns landsting, *Upphandling – Att lämna anbud till offentlig sektor*, på Allego på Stockholm, *Folkhälsorapport 2009* på Socialstyrelsen i Stockholm, *Vem utför vården – mångfald inom vård och omsorg* på Skyddsvärnet och ABF i Stockholm, *Idéseminarium* på Ideell Arena i Stockholm, Temadag om abort, Barnmorskeförbundet i Stockholm, *Sex, unga och klamydia – Nationell konferens om verktyg och arenor för prevention* på Socialstyrelsen i Stockholm, *Seminarium om ungdomsprostitution* på SE-SAM-mottagningarna i Stockholm, *Seminarium om ungdomars liv på nätet* på Ungdomsstyrelsen i Stockholm, *Temadag – bisexualitet* hos RFSU Uppsala.

NÄTVERK OCH REFERENSGRUPPER

RFSU Göteborg var en aktiv del av olika nätverk som MSM (mäns om har sex med män), WAD-gruppen (World Aids Day) och Kondomgruppen. Den sistnämnda var en tillfällig arbetsgrupp som har tog fram ljudspår kring säkrare sex för ungdomsmottagningar.

RFSU-kliniken tog under hösten kontakt med olika samarbetspartners, bland annat flera institutioner och enskilda psykoterapeuter som arbetar kognitivt. Detta för att öka kunskapen om det kognitiva fältet och för att ta del av hur de arbetar med sexuell problematik men också för att kunna göra adekvata bedömningar när vi hänvisar våra patienter vidare.

RFSU-kliniken deltog i medlems- och nätverks-träffar med Kriscentrum för kvinnor, Centrum för Sexualmedicin och sexologi, Vasa Bup, RFSL, Brottsofferjouren RFSL, ROS programmet, behandling av sexualbrottsdömda/Elisabeth Kvarnmark, Team för våldtagna, NCK (Nationellt Centrum för Kvinnofrid), Prostitutionscentrum i Stockholms kommun, Ton-ARG- Arbets- och referensgrupp för tonårsgynekologi inom SFOG (Svensk förening för obstetrik och gynekologi), Farg- Arbets- och referensgruppen för familjeplanering inom SFOG, Ersta Sköndals högskola, Sesammottagningarna, Lafa – enheten för sexuell hälsa (Landstinget förebygger aids), FSUM (Föreningen för Sveriges Ungdomsmottagningar, Ungdomsmottagningarna i Stockholms innerstad, STD-klubben, Nycomed – Advisory Board samt IPPF - London.

NÄTVERK OCH REFERENSGRUPPER

RFSU ingick i Riksförbundet FUB:s (För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning) styrgrupp gällande framtagandet av sexualupplysningsmaterial riktade till unga med intellektuella funktionshinder.

RFSU deltog i referensgrupp inför den nationella studien *UngKAB09* om sex och hälsa för unga mellan 15-29 år.

PUBLIKATIONER

RFSU:S PRAKTIKOR

Slidkransen Frågor och svar om myter kring mödom och oskuld, som egentligen inte har ordet ”praktika” i titeln men har samma format som RFSU:s praktikor trycktes på våren upp i 5 000 exemplar. Den gick snabbt och ytterligare 20 000 exemplar fick tryckas upp ganska omgående i två omgångar.

Senare under året kom *Slidkransen* även i översättningar till sydkurdiska (2 000 exemplar), arabiska (10 000 exemplar) och på engelska (*Vaginal Corona*, 10 000 exemplar).

Praktika för onani trycktes ny i mars om 5 400 exemplar och senare på året i 15 000 exemplar till i två omgångar. Den översattes också till engelska för nedladdning på webben.

Praktika för klitorissex, omtryck 20 000 exemplar i två omgångar.

Rättighetspraktika – om sexualitet och mänskliga rättigheter, omtryck december, 3000 exemplar.

Kondompraktika för män trycktes om i 20 300 exemplar under våren och sedan ytterligare i 10 000 exemplar i november. Den översattes också och trycktes upp på arabiska i 10 000 exemplar.

Praktika för analsex, omtryck november, 5 000 exemplar.

PUBLIKATIONER

ÖVRIGT

Verksamhetsberättelse 2008, maj/juni 1000 exemplar.

Välkommen till RFSU, en broschyr till nya medlemmar, nytryck februari, 1 000 exemplar, omtryck september 2 000 exemplar.

Idéprogram RFSU, reviderat omtryck november, 1 500 exemplar.

Global sexualpolitik, nytryck maj, 2 000 exemplar och *Sex is politics*, nytryck maj, 2 000 exemplar (mappar med faktablad om global sexualpolitik).

Till Bok- och biblioteksmässan i Göteborg gjordes en affisch, *Sex is politics* (250 exemplar), en åttasidig folder, *Global sexualpolitik* (2 000 exemplar) och ett tipsblad, *Quiz i global sexualpolitik*, 1 000 exemplar.

Tillsammans med Kondoma Mera!, ISAK, RFSL och Landstinget Uppsala utvecklade RFSU Uppsala en broschyr om *Säkrare sex* som ska vända sig till personer som inte brukar använda barriärskydd som kondom. Den är utformad för att vara lättfattlig och säga det viktigaste kortfattat.

RFSU Stockholms egen tidning, *Sexemplaret* utkom med fyra nummer under 2009 fylld med originalartiklar i sexualpolitiska frågor och information om arbetet i RFSU Stockholm. Samtliga nummer var på 16 sidor och allt arbete gjordes ideellt. Tidningen skickades till alla medlemmar i RFSU Stockholm och RFSU Uppsala. Därtill

PUBLIKATIONER

delades tidningen ut vid olika utåtriktade evenemang som *Feministiskt Forum*, *V-Day* och *HBTH-dagarna* där den ska fungera som intresseväckare i värvningssyfte. *Nummer 4/2009* trycktes i en rekordstor upplaga på 1 100 exemplar.

Tillsammans med Afrikagrupperna, Diakonia, Forum Syd och Svalorna Latinamerika tog RFSU fram en rapport, *Vad gör Sverige när EU sviker? – sexualitet, rättigheter och bistånd*. Skriften ger en kortfattad genomgång av situationen i världen samt en inblick i hur EU arbetar och agerar för SRHR och hur Sverige i sin tur, driver sin utvecklingsagenda inom EU. Skriften vänder sig till svenska beslutsfattare och organisationer som vill påverka EU:s biståndspolitik gällande SRHR-frågor. Författare: Anna Knöfel Magnusson. Rapporten lanserades den 1 oktober tillsammans med 09-nätverket och en debattartikel publicerades.

OTTAR

Global

VÄRLDENS
UNGA OM SEX

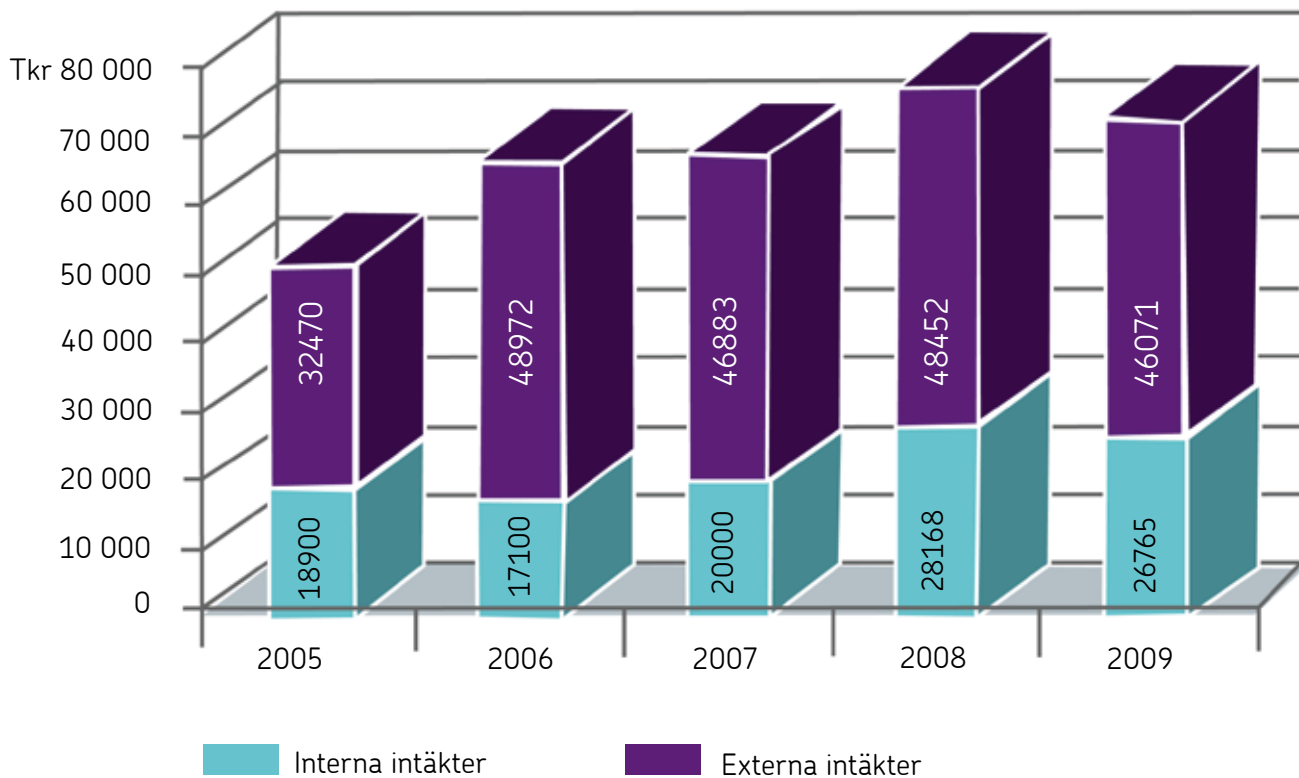
KAMP FÖR MAMMORNA

LAGEN SOM
DÖDAR KVINNOR

Polashi, 26 år,
Patient vid en kvinnoklinik
i Dhaka, Bangladesh

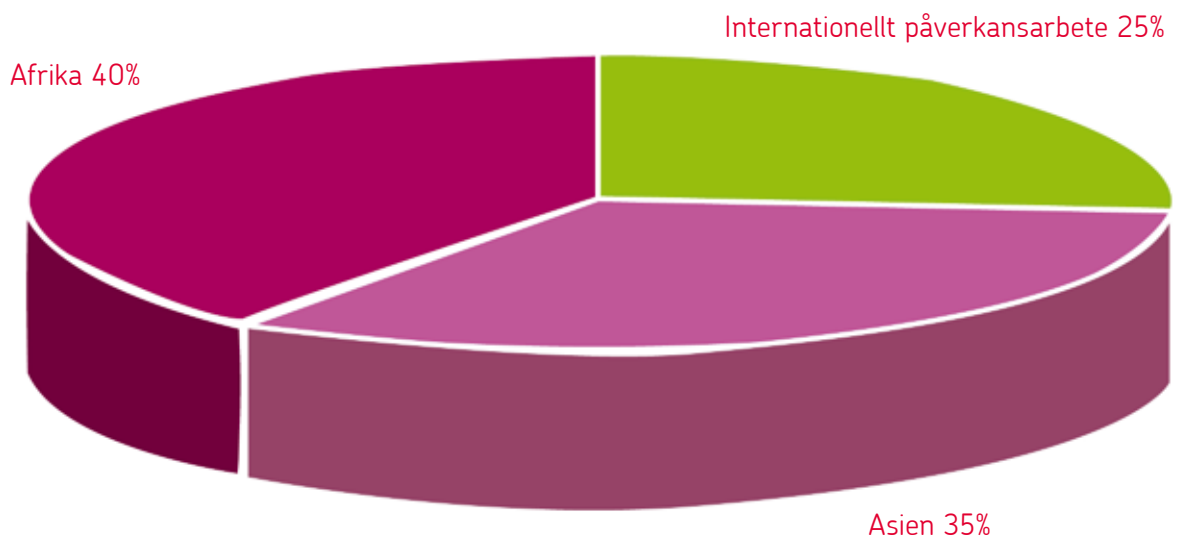
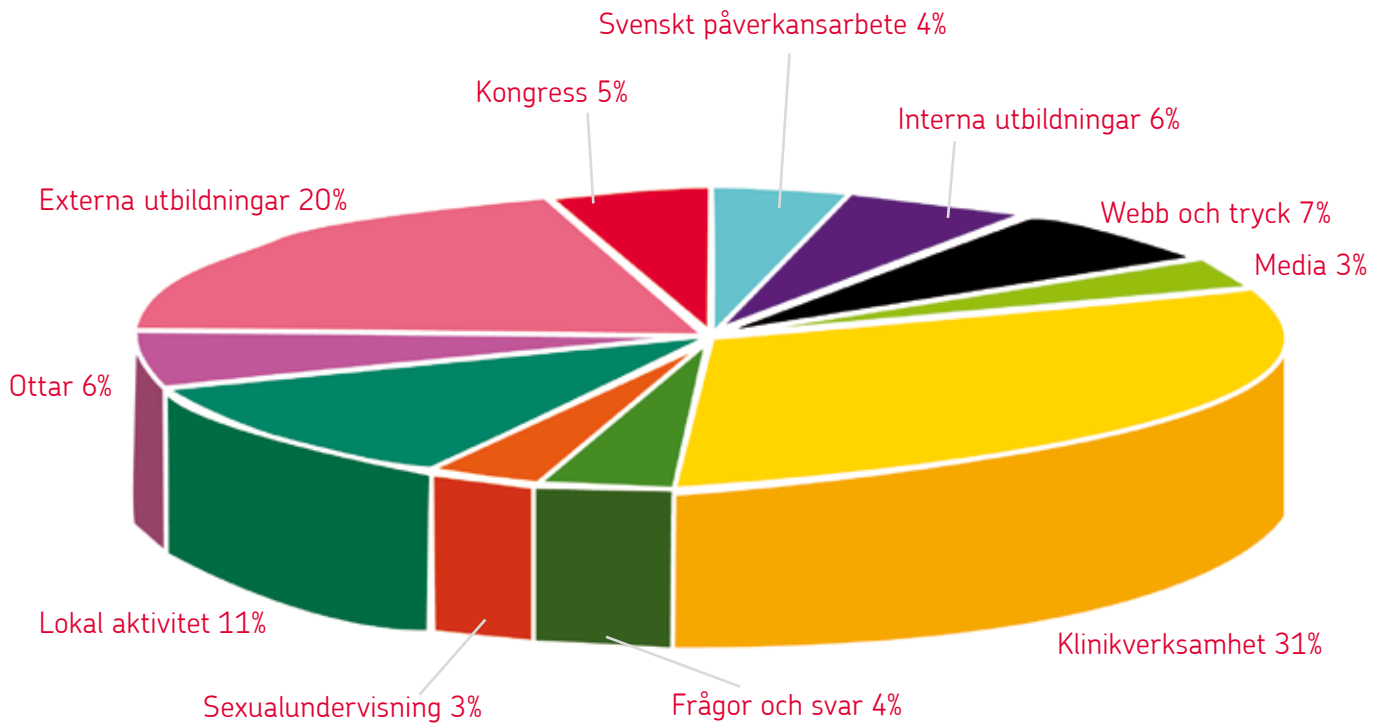
Tidning om internationell sexualpolitik från RFSU / 2009

RFSU-FÖRBUNDETS INTÄKTER

Den ekonomiska omslutningen av RFSU:s verksamhet 2009 var 73 Mkr. De externa intäkterna kommer bland annat från Sida, Socialstyrelsen, Stockholms läns landsting, Allmänna arvsfonden och Postkodstiftelsen. De interna intäkterna kommer från det helägda dotterbolaget RFSU AB som tillverkar kondomer och sexhjälpmedel och intressebolaget Etac AB (40%) som distribuerar och marknadsför handikapphjälpmedel.

AKTIVITETER I SVERIGE OCH INTERNATIONELLT

FÖRBUNDSSTYRELSEN

RFSU:s högsta beslutande organ är kongressen. Mellan kongresserna leds förbundet av förbundsstyrelsen. Förbundsstyrelsen väljs av kongressen och består av tretton ledamöter och högst fyra suppleanter. Styrelsen sammanträder när ordföranden, arbetsutskottet eller minst fem styrelseledamöter begär det och är beslutsamässig då mer än halva antalet ledamöter är närvarande. Styrelsen arbetar i enlighet med de riktlinjer som kongressen har beslutat om. RFSU:s nuvarande förbundsstyrelse valdes i Malmö i maj 2009.

Övre raden från vänster (undre bilden): Daniel Hjalmarsson, Ulrika Holmström, Carin Olesen, Pernilla Johansson, Anders Karlsson, Emma Wieslander, Ellinor Dahlén, Erik Berggren, Ulrika Westerlund, Christoph Lukkerz.
Nedre raden från vänster: Petter Forkstam, Jecinta Okumu, Mia Hallin, Michael Berlin, Anna Bjurström, Lena Lennerhed, Alán Ali.

se
förande
utas

Kongress 2009

rfsu

BILDFÖRTECKNING

- Sid 3, Lena Lennerhed (ordförande RFSU),
pressfoto RFSU.
- Sid 5, från RFSU:s kongress i Malmö 2009,
foto Maria Gullmark.
- Sid 7, teckning Eva Fallström
(från fotot/affischen Sex är politik/Sandra Qvist).
- Sid 6, Pija Lindenbaum,
foto Maria Gullmark.
- Sid 11, konferensen Sexual and Reproductive
Health in Distress 2009, Stockholm,
foto Annica Ryngbeck.
- Sid 15, Jack Lukkerz och Emma Skarpås,
RFSU Malmö på Malmö Stads konferens
om sexualundervisning,
foto Hans Olsson.
- Sid 16, teckning Eva Fallström.
- Sid 17, Kattis Ahlström i ett samtal om mödra-
dödlighet på Bok & Bibliotek 2009,
foto Carolina Hemlin.
- Sid 20, RFSU Göteborg på Bok & Bibliotek 2009,
foto Carolina Hemlin.
- Sid 23, tidskriften Ottar.
- Sid 25, framsidorna till RFSU:s Slidkransen på
sydkurdiska, svenska, engelska och arabiska.
- Sid 26, från RFSU:s kongress i Malmö 2009,
foto Maria Gullmark.
- Sid 27, teckning Eva Fallström
(från foton av Maria Gullmark).
- Sid 30, RFSU:s kongress i Malmö 2009,
foto Maria Gullmark.
- Sid 33, RFSU på Stockholm Pride,
foto Anders Öqvist.
- Sid 34, Colour of Love 2009,
foto Maria Gullmark.

BILDFÖRTECKNING

- Sid 36, Hans Olsson, föreläsning WAS 2009,
foto Jack Lukkerz.
- Sid 41, foto Emma Skarpås/Jack Lukkerz.
- Sid 44, Sexualupplysning av Sandra Dahlén och
Hans Olsson på Almedalsveckan 2009,
foto Maria Gullmark.
- Sid 49, framsida och utdrag ur RFSU:s Ona-
nopraktika.
- Sid 53, ITP-deltagare i Istanbul 2009,
foto Matilda Piehl.
- Sid 55, teckning Eva Fallström
(RFSU AB:s produkter).
- Sid 56, Almedalsveckan 2009,
foto Maria Gullmark.
- Sid 57, teckning Eva Fallström.
- Sid 59, 61, 67, teckning Eva Fallström,
foto Håkan Nevall.
- Sid 68, 74, 75, Bolivia 2009,
foto Jonas Tillberg.
- Sid 69, teckning Eva Fallström.
- Sid 73, YMEP 2009
- Sid 77, Åsa Regnér (generalsekreterare RFSU),
pressfoto RFSU.
- Sid 99, framsida till tidningen Ottar Global.
- Sid 102, RFSU:s förbundsstyrelse 2009,
foto Maria Gullmark.
- Sid 103, från RFSU:s kongress i Malmö 2009,
foto Maria Gullmark.
- Omslagets in- och utsida,
teckningar Eva Fallström

Vill du bli medlem i RFSU? Mejla medlem@rfsu.se.

Grafisk form Eva Fallström • Tryck Trosa Tryckeri AB • ISBN 978-91-85188-17-8